

Brassói Lapok

XL. évfolyam
173. szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Péntek
1934. évi augusztus 3

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: Brassóban a kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 70 lej, máshol 74 lej. — Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegoldalán 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalán 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK TEMESVÁRT!

„Zsidóbérenc”

Kerek másfél esztendő kellett ahhoz, hogy a világ közvéleményének egész józanul gondolkozó és ítélő része felismerje a nemzetiszocializmus, a hitlerizmus igazi lényegét, jellegét és természetét. Nemcsak németországi uralmának elején, hanem még alig néhány hónappal, sőt hét-tel ezelőtt is még a zsidóbérencség, vagy a destruktív kommunizmus gyakori vádjára járt ki mindazoknak, akik véres rémuralomnak, gyilkos diktatúrának merték minősíteni a hitlerizmust, a Harmadik Birodalom rendszerét.

A június 30. és július 1-i Hitler- és Göringvezette tömegmészárlás és vérfürdő kezdte csak igazában feleszméltetni azokat a jobboldali hajlamosságú rétegeket, amelyeket a náciizmus mákonya el tudott bódítani. Jórészt felnyílt a szemük a kezdték belátni, hogy nyilván sok igaza van annak a sokat csepegtetett demokratikus sajtónak, amely elejétől fogva sötét középkori, felelőtlenül átkos és örült rémuralomnak bélyegezte a toporzókoló hitlerizmust. De — hogy közeli példával éljünk — még június 30-ika után sem maradtak el a gyalázkodások azok ellen, akik érdeme szerint jellemezték a hitlerista örökletet: Glondys nagyszabású szász püspök is megkapta — igaz, hogy csak a hivatalos náci-sajtótól, pontosabban Göbbels Angriffjától — a „zsidóbérenc” és „népáruló” disztó-jelzőket.

Bécs és Ausztria július 25-ikéje azonban s különösen Dollfuss meggyilkolása és annak körülményei most már a kétségbevonhatatlanul jobboldali közvéleményt is arra indítja, hogy magáévá tegye „a kommunista és zsidóbérenc” sajtó régi megállapításait és minősítéseit a hitlerizmussal kapcsolatban. Az olasz fasizmus közvetve, vagy közvetlenül Mussolini által sugalmazott lapjai a közelmult napokban a legradikálisabb demokratikus sajtó náciellenes kirohánásait is felülmutatták. S ezt a hangulatváltozást betetőzte állásfoglalásával a Vatikán, a pápa hivatalos lapja, az Osservatore Romano, amely többek között szó szerint ezeket írta: „A nemzetiszocializmus nem párt, hanem gyilkos banda”.

Amíg a világ demokratikus sajtója, élén a földkerekség leglelkiesmeretesebb és legmegfontoltabb s egyben a német néppel vitathatatlanul rokonszenvező sajtójával, az angollal s benne jómagunkkal is ilyesmít állítottunk a hitlerizmusról, a reakciós oldalról se szeri, se száma nem volt a szemrehányásoknak. Hogy elfogultak vagyunk, hogy alapítvánnyal becsüreljük azt a rendszert, amely a reakciós körök véleménye szerint ismét nagyra tette Németországot, stb.

Most pedig — lám-lám — a mérsékletében felülmúlhatatlan és megítélésében csatlakozhatatlannak tartott pápai újság is beállt a zsidóbérenc és marxisták sajtójának karába, sőt lepipálja azt, határozottan és félremagyarázhatatlanul egyszerűen gyilkos bandának nevezve a nemzetiszocializmust.

Újra bebizonyosodott, hogy az idő a legjobb tanítómester azok számára, akik nem tudnak vagy nem akarnak sem előrelépni, sem belátni, akiknek a szemét elhályogositja a reakció vaktsága, amint ez a mi fémjelzett katolikus lapunkkal is történt, amely a német katolikusok üldözése és gyilkolása után sem állott meg magasztalni Hitlerék rendszerét. Korlátolt logikájával most különvéleményt kellene bejelentenie az Osservatore Romano gerinces szókimondásával szemben is, — a speciális sváb katolicizmus nagyobb dicsőségére...

Minden eddigénél nagyobb háborus veszély Európa új tüzfészke: Ausztria miatt

Csehszlovákia és Jugoszlávia tiltakozása az olasz beavatkozás miatt — Karinthiában tovább harcolnak a felkelők és állítólag Klagenfurtot fenyegetik

Németország csapatokat vonít össze a bajor-osztrák határon

Bécs, augusztus 2.

Ha Karinthiában és Stájerországban még folynak is szörvénys harcok az osztrák kormány, egyelőre, kétségtelenül levert belső ellenségeit. Sőt Németország takarodójával úgy nézett ki a helyzet, hogy a külpolitikában is nyugalmas napok elé néz Ausztria. Ez azonban két okból is reménytelennek bizonyult.

Az első ok:

a hatalmak minden fogadkozás ellenére sem bíznak Németországban.

És teljes joggal. Ausztria nemcsak hatalmi kérdés Hitlerre. Ebben a pillanatban sokkal több annál: Hitler és a nemzetiszocializmus élet- és presztizs-kérdése az Anschluss; minden kudarcok pillanatnyi orvossága, a legáhitottabb diadal a diplomáciai vereségek hosszú sorozatában. A nemzetiszocializmus legnagyobb ígérete, — amelytől azonban egyre távolabb áll. Fogcsikorgató dühvel vetette rá magát Ausztriára a hitleri Németország: senki sem hiszi, hogy márról-holnapra megújulhatna belenyugszik a néretségbe.

A másik ok: Olaszország szerepe.

Olaszország csak részben jár el a nagyhatalmak intenciói szerint. A megegyezés között Ausztria függetlenségének megvédelmzésére, de

Olaszország végre fait accompli akar teremteni, hogy ez a függetlenség ne fenyegetsen minden pillanatban felhorlással.

A terve erre a célra: Habsburg-restauráció olasz gyámság alatt. Nem is új terv és — állítólag — sikerült megnyerni hozzá Franciaország jóakarát is. Izt el is lehet hinni: semmiféle Habsburg-restauráció sem jelenthet olyan veszélyt Franciaországra, mint egy Ausztriával megújuló Németország.

Az olasz hadsereg, amelyik az osztrák puccs pillanatában elkerülhetetlen óvatossági rendszabálynak nézett ki az osztrák határon, ma már

fenyegető előjel Jugoszlávia és Csehszlovákia előtt a Habsburgok közeli uralmára.

És ebben a pontban úgy Jugoszlávia, mint Csehszlovákia határozottan szembe helyezkedik Franciaországgal.

Szerintük inkább Anschluss, mint Habsburg-restauráció.

Ezt Benes egyik legutóbbi beszédében meg is mondotta.

Jugoszlávia nemcsak az újjáéledt Monarchia hatalmi törekvéséért tart, hanem ott van mögötte az ősi ellenség: Olaszország is.

Nem titkolja, hogy amelyik pillanatban Olaszország megmozdul, a jugoszláv hadsereg megszállja Karinthiát.

És Jugoszláviát ebben a törekvésében teljes erővel támogatja Csehszlovákia, elsősorban, mert hasonlóképpen tart a Habsburgoktól, számítva arra, hogy az osztrák restauráció után könnyen gazdát

kaphat a magyar trón is, de támogatja azért is, mert Csehszlovákiának hárommillió német lakosa van és súlyos érdeke, hogy békében éljen Németországgal.

A kisantantnak ezt az ellentétét Franciaországgal ma már aggodalommal konstatálják a francia lapok is. Szemrehányó aggodalommal Csehszlovákia és Jugoszlávia felé, mert nem hajlandók meghajolni a francia érdekek előtt, de ugyanakkor egyetlen megróvó mondatuk sincs a két országnak ama védekezésére, hogy az olasz hadsereg egyre erősebben megrövi a lábát az osztrák határon.

És hogy a kör bezáruljon: meg nem cáfolta bécsi jelentés már arról is tud, hogy Németország csapatokat vonultat fel a bajor-osztrák határon.

Európa új tüzfészkeért megindult a harc és minden eddigénél nagyobb háborus veszély fenyegeti ebben a pillanatban Középeurópát.

Német csapatösszevonás az osztrák-bajor határon

Bécs, augusztus 2.

Osztrák politikai körökből eredő értesülés szerint

Németország csapatokat von össze a bajor-osztrák határon.

A felvonult csapatok között van az osztrák légio is, amely megszünt mint külön csapatot és az SA parancsnoksága alá rendelték.

A jelentés nagy izgalmat okozott Ausztriában és mértékadó politikai személyiségek nyilatkozata szerint ezzel ismét elmergesedett a viszony Ausztria és Németország között, amely pedig a legutóbbi német hivatalos nyilatkozatok után némileg enyhült.

Az osztrák kormány nem erősítette meg de nem is cáfolta a német csapatfelvonulások hírét.

De hivatalos nyilatkozatban bejelenti, hogy mindent megtett az esetleges fenyegető veszély elhárítására.

Az osztrák kormány csapatokat küldött a bajor határra

és amennyiben igaznak bizonyul a német hadsereg felvonulása, a nagyhatalmakhoz fordul segítségért.

MÉG TART A HARC KARINTHIÁBAN

Belgrád, augusztus 2.

A Vreme tudósítója jelenti Unterdranburgból:

Karinthiában kedden egész nap véres harc volt. A felkelők a jugoszláv határig húzódtak és itt vették fel a harcot az osztrák katonasággal.

A harc rendkívül véres és öldöklő volt s mindkét részről igen nagy számú súlyos sebesült és halott maradt a helyszínen.

A karhatalom igen nehéz helyzetben volt, mert

nem indíthatott erős tüzet a felkelők

ellen, nehogy jugoszláv területre csapjanak át a golyók.

A felkelőket ezért csellel hozták ki meg erősített állásaikból. Színleg megfutamodtak s amikor a felkelők követték, felvették a harcot.

Késő éjszakáig tartott a véres ütközet, amikor a felkelők újabb segítséget kaptak és visszaverték a karhatalmat.

Karinthia nyugati részén is fellángolt ismét a harc. Jugoszláv forrásból eredő jelentés szerint a felkelők kétségbeesett támadást indítottak Klagenfurt ellen.

12 EZER NEMZETISZOCIALISTA
MENEKULT EDDIG
JUGOSZLÁVIÁBA

akiket a jugoszláv kormány három városban internált. A város területén szabadon mozoghatnak, de a várost elhagyni nem szabad.

BÉCSBEN BOMBA ROBBANT

A puccs után elbújt nemzetiszocialisták ismét kezdenek előbujni rejtekhelyeikről. Az elmúlt éjszaka a külvárosokban röpcédulákat osztogattak, amelyben új harcra hívták fel a nemzetiszocialistákat.

Amikor kivégezték Dollfuss gyilkosát és a szerdai puccs vezérét, a Józsefvárosban a nemzetiszocialisták

bombát dobtak az egyik középületre, de komoly kárt nem okozott. Mödlingben az éjszaka felgyújtottak egy erdőt.

SULYOS ELLENTÉT FRANCIA-
ORSZÁG ÉS A KISANTANT KÉT
ALLAMA KÖZÖTT
AZ OSZTRÁK KÉRDÉSBEN

Páris augusztus 2.

A párisi lapok ma kivétel nélkül hosszabb cikkekben foglalkoznak a Csehszlovákia, Jugoszlávia és Franciaország között felmerült ellentéttel az osztrák kérdésben.

Megállapítják, hogy a két állam teljesen ellentétes állásponton helyezkedett Franciaországgal, mert sokkal szívesebben látják az Anschlusst, ami ellen Franciaország teljes erejével küzd, mint az olasz befolyás erősödését vagy a Habsburg-restaurációt.

A L'Humanité azt írja, hogy Jugoszlávia azonnal mozgósít, amint az olasz hadsereg megszállja Karinthiát. Csehszlovákiának pedig sokkal fontosabb Németország barátsága, mint az osztrák függetlensége.

A lapok hangjából mindvégig kicsendül az aggodalom, hogy Európa könnyen háborúba keveredhet az osztrák kérdés miatt.

BARTHOUS FOGADTA
AZ OSZTRÁK KÖVETET

Páris, augusztus 2.

Barthou külügyminiszter kedden fogadta Bischof osztrák ügyvivőt.

Érdeklődött Ausztria helyzetéről és biztosította az ügyvivőt, hogy Franciaország szívélyesen fogadja augusztus 17-én lefektetett elveit és a nyilatkozatot aláíró többi hatalmakkal együtt teljes mértékben támogatja és minden eszközzel megvédi az osztrák függetlenséget.

— Gyakran visszatérő székszorulás, rossz emésztés, vastagbélhurut, felfúvódás, oldalfájás, légzési zavar, szívdobogás, fejfájás, fülzúgás, szédülés és lehangoltság esetén a természetes „Ferenc József” keserűviz gyorsan megelégíti a gyomrot és a belek működését, az emésztést rendbehozza, megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől s tiszta fejet és nyugodt alvást teremt.

Arokba fordult egy brassói autótakszi

Bukarest, augusztus 2

Szerdán hajnalban a Bukarest—Plojești között húzódó országúton, a 40-es számú kilométerkönel, a Bukarestből Brassóba érkező, Brassó 1606 jelzést vi-

Vendéglő iparban elsősorban bevált külföldi italmány romániai lerakata Erdély nagyobb városaiban óvadékképes

helyi képviselőket

keres. Ajánlatokat „200.000 lei” jelgélén Rudolf Mosse hirdetőiroda, Oradea továbbít.

selő autótakszi, eddig ismeretlen okokból az árokba fordult. A gépkocsi vezetője, Cioban Nicolae sofför és az autóban ülő Dimitriu Florea, ilfov megyei, Tiganesti községből való parasztszöny rendkívül súlyos sebesüléseket szenvedtek.

Vérátömlesztéssel próbálják megmenteni Hindenburg életét

Kedd este óta alszik a birodalmi elnök — Hitler Berlinbe rendelte az összes minisztereket

Berlin, augusztus 2.

Kedden este Párisból eredő hírek Hindenburg elnök halálhírét jelentették Bukarestbe, amelyet fenntartással közölt a román távirati iroda is. Ezek a hírek a késő éjszakai órákig tartották magukat, amikor

Berlinből hivatalosan megcáfolták az elnök haláláról elterjedt híreket.

A berlini jelentés szerint az elnökön a keddi esti órákban általános testi gyengeség vetett erőt.

Orvosai állandóan permanenciában állottak, hogy közbelépjenek, de egyelőre nem került erre a sor, mert

Korpás a feje? Kopaszodik? Hull a haja?

Használd

„FLOREAL” hajszeszt

1 üveg ára 60 lej. — Kapható minden jobb szaküzletben, ha nem kapod, írj: Vértékpótló: Drogueria „CENTRALA” Oradea

Vértékpótló: Drogueria „CENTRALA” Oradea

Hindenburg csendes álomba merült.

Az álom az éjszakai órákban is tartott és az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az elnök szívroháza egyre gyöngyül.

A szerdán reggel fél kilenc órákor kiadott orvosi jelentés a következőket közli: A birodalmi elnök közérzete jó, annak ellenére, hogy ereje fokozatosan gyöngyül, Öntudata tiszta, lázmentes, de nagyon erőtlén.

Az orvosok úgy határoztak, hogy vérátömlesztéssel kísérleteznek Hindenburg megmentése érdekében.

Hindenburg azonban a délelőtti folyamán még aludt és csak felébredése után dön-

tenek véglegesen, hogy alkalmazzanak-e vérátömlesztést. A königsbergi helyőrség katonái között az orvosok vizsgálatot rendelték el, hogy megállapítsák, szükség esetén melyik katonára vére alkalmas az elnökön végrehajtandó operációhoz.

Az elnök betegségére tekintettel,

Hitler szerdán reggelre Berlinbe rendelte a birodalom valamennyi miniszterét.

A kora délelőtti órákban tanácskozást folytatott a birodalmi kormány tagjaival és délelőtti 11 órákor Hitler Neudeckbe repült Hindenburg elnök betegágyához.

Szerencsés számok

1 millió lej nyert a 26.350 számú sorsjegy

Bukarest, augusztus 2.

Az állami osztálysorsjáték szerdán délelőtti újból megkezdett húzásain a következő sorsjegyek jutottak nagyobb nyereményhez:

1 millió lej nyert — 26.350.

500 ezer lej — 31.888.

300 ezer lej — 3909.

200 ezer lej — 31153.

100 ezer lej — 5476.

50 ezer lej — 45594, 76587.

25 ezer lej — 22259, 22351, 25129, 31072,

31036, 42778, 50158, 56549.

10 ezer lej — 74720, 54319, 68184, 12269,

77088, 25770, 8938, 16394, 3464, 18942, 11779,

11624, 7593.

Számos sorsjegyet húztak még ki kisebb nyereményekkel. A húzást csütörtökön folytatják.

Arcplasztikai műtéttel változtatják meg külsejüket Dillinger cinkosai

Nelson-nak hívják Amerika új „I. számú ellenségét”

New York, augusztus 2.

A Dillinger-szenzáció hullámai még mindig nem simulnak el Amerikában, részben, mert az agyonlőtt bandita társai gondoskodtak arról, hogy állandóan ébrentartsák a hatóságok és a közvélemény figyelmét.

Tegnap egy cédulát találtak Dillinger sírján, a következő felirattal: „Megbosszullak téged.”

Aláírásaként csak két kezdőbetű volt olvasható: J. H. Azt hiszik, hogy a bosszút fogadó bandita John Hamilton, Dillinger egyik cinkostársával azonos és fenyegetése elsősorban a „vörös asszonynak” szól, aki elárulta a gangsterkirályt. Dillinger „rangja” egyébként nem maradt so-

káig gazdátlanul. Ma már a banditavezér cinkosát, Nelsont nyilvánították Amerika I. számú ellenségének és utána indult meg a hajsz a teljes erővel.

Az agyonlőtt bandita felesége, Polly Hamilton, önként jelentkezett a rendőrségen, ahol letartóztatták.

Sikerült kinyomozni azt az orvost is, aki Dillingeren és egyik cinkosán arcplasztikai műtétet hajtott végre. Az orvost letartóztatták.

A rendőrség most azt hiszi, hogy Dillinger arcplasztikai módszerének számos követője akadt és több gonosztevő elvégeztette magán ugyan ezt a műtétet.

A bécsi Hakoah futballcsapatát rendőri fedezettel áttették a határon

A kolozsvári sziguranca rendeletére történt a kiutasítás

Szatmár, augusztus 2

A bécsi Hakoah Romániában turázó futballcsapatát szerdán rendőri fedezettel áttették a határon.

A Hakoah hetek óta járja Erdélyt és pompás játékaival mindenütt nagy sikerrel játszotta mérkőzéseit. A sok meccs természetesen kifárasztotta a csapatot, úgyhogy a sorozatos, nagygyólarányú győzelmek után vasárnap Nagybanán már ki is kapott. A bécsi együttesben több játékos megsebesült s emiatt a keddi szatmári mérkőzést le is mondták. Bécsből táviratilag rendelték erősítést a csütörtöki aradi játékokra. A pótljátékosok azonban akár el se induljanak Bécsből. A Hakoah romániai turáját ugyanis várakozással intézkedés szelítette meg.

A kolozsvári sziguranca felügyelőség kedden utasítást küldött a szatmári rendőrségnek, hogy

a Hakoah csapatát — mert egyetlen romániai városban sem jelentkeztek a játékosok a rendőrségen — tizenhat ezer lej pénzbüntetéssel sújtsák és a futballistákat azonnal tegyék át a határon.

A bécsi csapat vezetője nyomban fellebbezett, mert még több lekötött mérkőzésük volt Romániában. Arra hivatkozott: azt hitték, hogy a belügyminiszteri beutazási engedélyük elegendő és nem kell külön jelentkezniük. A szatmári járásbíró már szerdán délelőtti foglalkozott a fellebbezéssel.

A bíróságot a pénzbüntetést elengedte,

de a kiutasítási végzés érvényben maradt, nem tartozván hatáskörébe. A Hakoah szerdán délután rendőri fedezettel áttették a cseh határon.

A Hakoah esete nagy feltűnést keltett sportkörökben és az a vélemény, hogy a magyar csapatok után az osztrákokkal is elromlik a jó viszony. A romániai sport mérhetetlen kárára.

Divatdoktorokat akar kiképezni egy amerikai egyetemi tanár

New York, augusztus 2

A nők eddig úgy öltözködtek, hogy olyan ruhát választottak, amely legjobban megfelelt alakjuknak. Az alak volt tehát a döntő tényező. Azért mondjuk, hogy volt, mert ha diadalmasodik Bell Northrupnak, a Columbia egyetem tudós tanárának álláspontja, akkor ezentúl a nőknél nem az alak, hanem az egyéniség, vagy ahogy Amerikában mondják a personality veszi át a főszerepet.

— Nagysádnak milyen az egyénisége? — ezentúl ez lesz a szalon direktorizének első kérdése és csak a válasz elhangzása után kerülhet sor a manekenek felvonulására.

De Bell Northrup professzor sem olyan naiv, hogy azt hinné: minden nő tárgyilagos hüvosséggel tud ítéletet mondani a maga karakteréről.

— Szakképzett divatdoktorokat kell kiképezni — javasolja. Egy ilyen divatdoktornak egy személyben pszichológusnak és divatszakkéntőnek kell lennie.

Elképzelése szerint az a hölgy, aki artisztikusan akar öltözködni, felkeres egy ilyen divatdoktor és diagnózist kér tőle.

A professzor a kínai bölcsélet nyomán egyéniség szerint két nagy csoportba osztja a nőket. Az egyik a gyengéd típus, a másik az erőteljes. Példaként említi, hogy a gyengédnek közé sorolhatók Mary Pickford, Lillian Gish, Miriam Hopkins és Janet Gaynor. Az erőteljeshez tartozó nőkhez halkan szólnak, lágy vonalak és finom, fantasztikus díszítések illenek.

Az erőteljesek jellemvonásait Greta Garbo, Joan Crawford és Ethel Barrymore illusztrálják. Ez a típus legjobban teszi, ha élénkebb színeket, egyenes vonalakat és nehezebb anyagokat választ.

Persze, sok nő valahol a két típus között áll s ezek akkor öltözködnék legizlésebben, ha mindegyik típus divatarzenálájából a legjobbat válogatják ki.

És mit szólnak mindehhez a férfiak? — Ugyan, — hangzik a professzor fölényes válasza, — a férfiak ma már a nőkben is az egyéniséget keresik.

Mi nem vagyunk olyan biztosak a dologban, mint az amerikai tudós. Sőt bátrak vagyunk kimondani, bármennyire is tudományellenesnek hangzik is, hogy: éppen ez az a pont, amelyben a professzor un egész rendszere elbukhat. Mert aligha van tudós, aki ki tudná elemezni, hogy ez vagy az a férfi miért éppen az illető nőbe szeretett bele bolondul, minden logikát megcáfolva.

Ez Páris!

Páris, augusztus 2

A kolozsvári diák esete, aki Bécsben a kelténél többet éhezett, kezd közismert lenni már. A diák, a koplalás nagy napjaiban, elolvasta Knut Hamsun „Éhség”-ét s utána, isteni ihlettől hajítva, levelet írt a norvég zseninek:

„Mester! Éppen most olvastam az Éhséget. Ha tudná, mennyire éhezem... Ugyan, küldjön néhány örét! Csudálójá és tisztelője...”

S ezzel aláakanyarította a nevét. Néhány nap múlva már megkapta a választ:

„Uram! Knut Hamsun ur, a férjem, nem tartózkodik itthon. Ugyeiben azonban teljhatalmulag intézkedhetem. Ha nem haragszik, mellékelek ötven schillinget. Üdvözlő Knut Hamsuné.”

A diák nem haragudott, sőt vérszemet kapott. Néhány nap múlva, amikor az 50 schilling végére járt, újabb levelet írt. Ezúttal Anatole Francenak.

„Mester! Éppen most olvastam az Éhséget. Ha tudná, mennyire éhezem... Ugyan, küldjön néhány frankot! Csudálójá és tisztelője...”

A válasz ezúttal sem maradt el. A levelet France nevében Kémeri Sándor mint titkár írta alá:

„Uram! A Mester azt üzeni, hogy ha olvasta az Éhséget, akkor tudhatja, hogy az emberek még akkor sem halnak éhen, ha néhányan meg is tagadják tőlük a támogatást...”

A bécsi diák esete elhomályosul a cincinnati diák esete mellett, amely a derülő Páris legkedvesebb, legvidámabb bohózatá most. Az ügy szenvedő szereplője egy Richmanné nevű amerikai asszony, újdonsült dúsgazdag, afféle parvenü. Ez a hölgy, mikor a Richmann-féle milliók kellően felszaporodtak, azt hitte, kötelessége a kulturális fejlődésről is gondoskodni s elhatározta, hogy megtanul franciául, annál is inkább, mert már régi vágya volt ellátogatni a Fény Városába. Hirdetést tett tehát közzé s jelentkezett is egy szegény diák, aki olcsón vállalta az oktatást. Néhány hónap múlva a hölgy elég folyékonyan dadogott már s utnak indult Páris felé. Itt azután szörnyű meglepetés érte. Kiderült ugyanis, hogy senki sem érti egyetlen szavát sem. Kívén a lengyeleket. Lengyelül ugyanis tudott, de franciául árva kukkot sem.

Cincinnatiában a diák némi habozás után bevallotta, hogy a szükség óraadására szorította. De mivel franciául nem tudott, hát a lengyelül helyettesítette.

A párisi lapok tele humorral számolnak be a tárgyalásról. Richmanné ugyanis család címen feljelentette az ötletet polgárok. Az ítélet: a diák fizesse vissza a tandíjat, mert az összeg erejéig, szembavéve a francia és lengyel nyelvek közötti különbséget, bünös.

De a család vádjai alól viszont felmentették, mert olyan érdekkülönbség nincs a két nyelv között, hogy egyikkel a másik, vagy a másikkal az egyik kárára csálni lehessen.

Igen bölcs ítélet, nem sérti senki érzékenységét. De hiányos. Ugyanis nem csupán a diákokat kellett volna a honorárium, hanem a parvenüt is a lengyel nyelv visszaadására kötelezni.

Mert ha valakinek egy nyelv végtelen birodalma nem ér meg annyit, mint egy éhenkórász órábére, akkor megérdemli, hogy huzamosan hallgasson, mint France színjátékában ama néma feleség.

✱

A külföldiek, akik fenéig akarják őríteni az — igazában nemlétező — párisi romantikát, gyakran panaszkodnak, hogy a Quartier Latin lakóit már éjszaka kettőkor zárják.

Visszont senki sem örül annak, hogy a Szent Mihály uton éjjel után is nyitva vannak még a könyvkereskedések.

✱

Európa azt hiszi, hogy Páris kizárólag Tardien kormánybuktatási kísérlete igazgatja. Csudát! A népmilliók kizárólag a X „Tour de France” után érdeklődnek. A nagy bicikliverseny után: amely közel hónapja kezdődött s a vége felé közeledik.

A Paris-Soir, az Intransigeant s a többi nagy lapok külön autóval utaznak a versenyzők után. Tíztagú szerkesztőségek dolgozzák fel a bicikli-szenzációkat. A képtávíró-felszerelést is gépkocsi szállítja a versenyzők után. A Paris-soir repülőn is követi a matadorokat, az Intran viszont saját rádióállomásán percről-perce tájékoztatja a közönséget az eseményekről.

Ezzel szemben a belpolitikai szolgálata

Tatarescu referádája után

Maniu kérése ellenére a parlamenti Skoda-bizottság kimondta, hogy nem tartja illetékesnek magát a hadbírószági vallomáshamisítás kivizsgálására

Hozzálatott a minisztertanács a hat rendelettvény letárgyalásához

Boilának semmi köze a Skoda-ügyhöz, — jelentette ki határozottan Maniu

Bukarest, augusztus 2

A kormány tagjai — amint röviden már jelentettük — tegnap este 6 órai kezdettel megtartották az első minisztertanácsot Tatarescu miniszterelnök visszatérése óta. A miniszterelnök beszámolt párisi útja eredményeiről, amelyeket a minisztertanács elégtétellel vett tudomásul, majd köszöntetét fejezte ki a kormány fejének.

Ezután a minisztertanács vitába vette az állam közgazdasági gépezetének egyszerűsítésére vonatkozó első rendelettvény-tervezetet. A vitát csütörtökön reggel folytatódó minisztertanácsra fejezik be és sorra véglegesítik a tervezeteket. Összesen hat ilyen rendelettvény-tervezetről van szó, amelyek

az álláshalmazás tilalmáról, az egyes hivatalok kebelében működő bizottságok csökkentéséről, vagy teljes megszüntetéséről a haszontalan minisztériumi hivatalok felszámolásáról, a tisztviselők feltülvizsgálásáról s a különféle szakiskoláknak a közoktatásiügyi miniszterium hatáskörébe való áttulajásáról szólnak.

A csütörtök délelőtti minisztertanács

Maniu folytatódó vallomása Uicáról és Boila Romulusról

A parlamenti Skoda-bizottság szerda délelőtti ülésének kezdetén Pop Valér dr. elnök a téves felfogások elhárítása végett pontosan körvonalazta a bizottság szerepét. Kifejtette, hogy a bizottságnak csupán a Skoda-szerződés megkötése feltételeinek és körülményeinek a teljes kivizsgálása a feladata, semmi más. Ennélfogva a bizottság sem tartja magát illetékesnek arra, hogy a hadbírószágon illetégesek a II. hadtest katonai ügyészségét elkövetett jegyzőkönyvhamisítás kérdésével foglalkozzék s abban ítélkezze, mert ez az igazságügyi szervet dolga.

Ezután Cihoski tábornok, volt hadügyminisztert hallgatták ki, aki bizalmas jellegű jelentéseket ismertett az első Maniu-kormány hadfelszerelési programjával és az ötmilliárdos Skoda-szerződéssel összefüggésben.

A hadbírószági jegyzőkönyvhamisítás ügyében egyébként a parlamenti vizsgáló bizottság azért foglalt állást, mert tegnap esti folytatódó kihallgatása során Maniu ismét szövegelt ezt a kérdést. Maniu megütözközéssel mutatott rá arra, hogy a II. hadtest hadbírószágnak új katonai főügyészét, Chiru ezredesét valóságos kiadvó ünnepélyességgel iktatták be a Uica tábornok hadtestparancsnok, akinek ő, Maniu, a felfüggesztését, vagy szabadságolását kérte, amíg az új vizsgálat végbemegy, olyan hangú levelet intézett Chiru ezredeshez, amelyet nem szabad megjegyezés nélkül hagyni. Felolvasott levelében Uica tábornok azt írta Pomponiu ezredes utódának, hogy tisztázza a gyanúsításokat s ha megállapítja, hogy a katonákat megérálmazták, tegye ki a bűnösöket a társadalom megvetésének. Chiru ezredes pedig beszédében azt vála-

már résztvesz Slavescu pénzügyminiszter is, aki szerdán éjjel érkezik vissza Párisból, ahol aláírta az állam külföldi adósságainak rendezésére vonatkozólag kötött egyezményeket s pénzügyi tárgyalásokat folytatott a hadsereg felszerelésével kapcsolatban is.

Rendezik a bolgár kisebbség ügyeit

A miniszterelnökségen különben tegnap Tatarescu miniszterelnök vezetésével miniszteri értekezlet is volt tegnap annak a megállapodásnak a megvalósítását illetően, amely a bolgár királyi pár teli látogatása alkalmával Szinajában létrejött. A román kormány akkor kötelezte magát, hogy kölcsönösségi alapon rendezze a bolgár kisebbség több gazdasági és közművelődési problémáját s erre nézve programot is kidolgoztak.

A tegnapi miniszteri értekezleten azokat a feltételeket tárgyalta meg, amelyek mellett a bolgár kisebbség követeléseit kielégíteni vélik.

A napokban az értekezlet újból összeül, hogy végleg leszögezze, mit nyújthat a kormány a bolgár kisebbségeknek a meghatározott kölcsönösségi alapon?

szolta, hogy csak Uica tábornok parancsait és ellenőrzését ismeri el tevékenysége fölött, azaz csak a tábornoktól fogad el parancsokat.

„Ha ez nem a legnagyobb kigunyolása a parlamenti vizsgálóbizottságnak és az ország legmagasabb intézménye által bevezetett eljárásnak, — mondotta Maniu — akkor nem tudom mi a csúsiság.

A továbbiakban pedig ismétellen kérte Maniu a bizottságot, ne hagyja, hogy a vallomáshamisítás kérdését a katonák és a katonai igazságszolgáltatás vizsgálja, hanem szerezzen érvényt tekintélyének s maga a bizottság vizsgálja ki minden szempontból ezt a botrányos ügyet.

— Nem látják-e önök, — folytatta Maniu, — mennyire tragikusak ezek a dolgok, milyen szegényteljesek a román lelkiismeretre nézve?... Vegyék hát Önök kezükbe ezt az ügyet s mindenekelőtt Uica tábornok és ez az ezredes, aki a katonai igazságszolgáltatás élére került, ne maradjanak meg helyükön, mert nem szolgálnak a hadsereg és az ország becsületére.

Pop Valér dr. elnök, válaszolva Maniunak, kijelentette, hogy a bizottság nem hagyja magát befolyásoltatni vizsgálódásaiban.

Vallomása további során Maniu részletesen válaszolt Alexandrini képviselő faggatásaira a Skoda-szerződés részletfeltételeivel kapcsolatban. Rámutatott arra, hogy ő mint miniszterelnök, nem avatkozott bele az árkérdésekbe, mert ezeknek az eldöntése Cihosky akkori hadügyminiszter és Popescu tábornok államtit-

paloták lépcsőin aludni.

Demokratikus ellenszolgáltatásképpen a bankvezetőknek viszont joguk van kéregetni.

Aki Franciaországban kenyeret lop s gyorsan beleharap, még melótt elfognák, azt nem büntetik meg (nem beszélve természetesen arról, hogy a pék félig agyonveri.) A harapással ugyanis azt bizonyította, hogy ellenállhatatlan éhségtől hajtva követte el a tolvajlást.

Mikes Imre

kár hatáskörébe tartozott. Kormány hadfelszerelési programját a legfőbb nemzetvédelmi tanács jóváhagyta, mi több, egyetlen kormány sem kapott annyi elismerést a nemzetvédelemről való gondoskodásért, mint az övé. Ami az ütegáratok illeti, ilyen részletekkel ő nem foglalkozhatott, mert erre a szakértők voltak illetékesek.

Ezután Maniu szenvedélyes hangon tért ki a Boila-kérdésre.

— Nem tudom — jelentette ki határozott hangon — mit keres Boila neve a Skoda-ügyben. Ezt nem érem és nem értheti senki, aki nem ismeri a kulisszatitkokat és a szándékokat. Mert Boila csak 1930-ban ismerte meg Seletzkijt, amikor a Skoda-szerződés ügye már régen le volt zárva... Másrészt nekem semmi közöm Boila üzleteihez, azonkívül, hogy neki adtam át bányáim kezelését. Ebből kifolyólag még most is néhány milliós követelés van vele szemben, amit nem inkasszáltam.

Kimerítően elmondotta ebben az összefüggésben Maniu, hogy bányáit még 1903—5-ben szerezte tisztességes ügyvédi jóvődelméből. A háboru végén felhagyott az ügyvédi gyakorlattal s teljesen a közügyeknek szentelte magát. Számtalan csábító ajánlatot kapott ügyvédi társulásra s a legnagyobb iparvállalatok igazgatósági tagságának a vállalására, ami millió évi jövedelmeket biztosított volna neki, de nem akarta feladni politikai függetlenségét. Még 1920-ban felajánlották neki a Resica elnökségét, de ezt sem fogadta el. Bányáit 1921-ben bízta Boilára, tekintettel arra, hogy ő nem foglalkozhatott velük s mert — nem lévén gyermekei — ugyanis unokatestvérei minden vagyonának a várományosai. Ő nem is törődött többé vagyonja kezelésével.

— Kérem ezért, ne keverjenek engem bele Boila pénzügyi és anyagi ügyeibe és ne is kérdezzenek ezek fölül, mert én nem adhatok semmiféle felvilágosítást.

— Boila különben áldozata azoknak az üldözéseknek, amelyek miatt irányulnak elene. Ritkán szenvedett valaki annyi rágalmat, gyanúsítást és támadást, mint ő. Olyan hajszát szerveztek ellene, amely őrtit és amely egy civilizált államban elképzelhetetlen. Ez a rendszer törekedni a legmagasabb embert is. Pedig Boila mindig tartotta magát ahhoz az utasításomhoz, amit családom minden egyes tagjának adtam, hogy állami ügybe ne avatkozzanak bele. Erre a legjobb bizonyíték az, hogy bányajogaim még maig sincsenek igazolva, noha éppen elég barátom volt az ipar és kereskedelemügyi minisztériumban. De magánügyben sohasem akartam és nem is kértém semmit.

Az ülés végén még több bizottsági tag tett fel kérdéseket Maniunak, aki azokra is a fentebbi értelemben válaszolt.

Maniu egyébként szerdán még a fővárosban maradt s megbeszélést folytatott Madgearuval.

MANIU HIVEI ISMÉT SIKRA-SZÁLLNAK

Az Epoca értesülése szerint Mihalache kötelezettséget vállalt Maniu hivel szemben arra, hogy mielőtt Vajda a fővárosba érkezik, összehívja a pártvezetőséget és Vajda jelenlétében felveti az erdélyi megyei párttagozatok újjászervezésével kapcsolatban megnyilvánult Maniu-elleneségeket. Vajda ugyanis úgy vezette le ezeket a megyei tisztújító közgyűléseket, hogy Maniu hívei mindenütt kiszorultak a tagozatok vezetéséből.

Vajda tegnapi a fővárosban volt, de Mihalache nem hívta össze az elnöki tanácsulást, tehát nem váltotta be ígértét. Mindegy válszól erre, Maniu hívei most elhatározták, hogy közvetlenül a szavatai értekezlet után, augusztus 6-án Segesváron nagy népgyűlést rendeznek s tüntetni fognak Maniu mellett.

Benczel Béla riportja:

Kun Magda és Gyergyai István Marosvásárhelyen...

A külföldön nagy sikereket aratott tehetséges magyar színészpár beszél Londonról, az angol színházi viszonyokról és több más érdekes dologról

Marosvásárhely, augusztus 2.

Egyik londoni utazási irodában a napokban súlyos feladat előtt állott a menetjegyirodai tisztviselő.

— Kérünk két repülőgéppel kombinált hálókocsit — mondotta kifogástalan angol nyelven Kun Magda, aki férjével lépett be az irodába, — Erdélybe, Marosvásárhelyre...

Hol van az a Marosvásárhely? — kapkodott a szerencsétlen hivatalnok, majd nehezen kiböngészte a hatalmas térképről a kis várost, ahol Kun Magda szü-

KUN MAGDA

tett és boldogan, hogy szívességet tehet London sztárjainak, kiállította a két jegyet, miközben természetesen nem feledkezett meg arról sem, hogy két autogramot kérjen.

A két óra múlva megjelenő Daily Express nevéhez méltóan, expressz-gyorsasággal azt a szenzációs hírt közölte címlapján, hogy Kun Magda és Gyergyai István, az angol „Zsákbamacska” sztárjai százharminc farszto előadás után pihenni egyenesen Erdélybe repülnek, ahol egy hetet töltenek, majd visszatérnek ismét Londonba, ahol a nyomasztó kánikula ellenére is tovább folytatódna az előadások.

Azóta Kun Magda és Gyergyai István már megérkeztek Marosvásárhelyre, ahol olyan nagyon várták őket, már ki is pihenték: magukat és most itt ülünk egy marosvásárhelyi „lokál”-ban és beszélgetünk.

Az újságíró érdeklődése mindkettőjük felé irányul, de Kun Magda, aki jól ismeri az angol törvényeket és azokra folyton hivatkozik, azt hangoztatja, hogy Gyergyai ura és parancsolója és így azt a jogot is átadja neki, hogy róla nyilatkozhassék és csak egy-egy kedves szóval, vagy mondattal fűszerezi az érdekes beszélgetést.

Először természetesen a magyar színészpár sikereiről esik szó:

— A dolog tulajdonképpen úgy történt — fog hozzá az elbeszéléshez Gyergyai —, hogy mi a bécsi Komädieben vendég szerepeltünk meglehetősen sikerrel a németre átdolgozott „Zsákbamacska”-ban, amikor egy angol színházember egy este bevetődött a bécsi előadásra és megtettünk neki. Leszerződött Magdát a londoni „Zsákbamacska” főszerepének eljátszására, én pedig tekintettel arra, hogy egy szót sem tudtam angolul, mint a darab rendezője kaptam szerződést.

— Amikor Londonban a darab próbái megkezdődtek, kiderült, hogy nincs az angol színészek között megfelelő partnere Magdának. A direktor akkor arra kért, hogy ugorjak én be ebbe a szerepkörbe.

— Három héti tanultam angolul és azután eljártam ott a szerepet, hogy milyen sikerrel... arról a lapok tanuskodnak.

És a következő pillanatban elővesz öt tarta-
tata”-as kritika-albumot, melyek a két

Londonban befutott magyar színész dícsérő kritikáival és fényképeivel vannak tele.

— Magdának különös nagy sikere volt a darabban és ezt főleg annak köszönheti — mondja Gyergyai —, hogy feltűnően hasonlít színpadon a jelenkor legnagyobb színésznőjéhez, a jelenleg szintén Londonban működő Elisabeth Bergnerhez, aki valószínűleg lázban tartja az angolokat. Az egyik angol lap pályázatot is hirdetett Magda és Elisabeth Bergner fényképeit egymás mellett közölve, annak eldöntésére, hogy melyik Kun Magda és melyik Elisabeth Bergner?

Egy általános kérdést teszünk fel.

— Milyenek a londoni színházi és filmviszonyok és nehéz-e annak keretein belül idegennek elhelyezkedni?

— Az angol nép tömege egészen egységes és egy nagy, érzéketlen szigetet képez — mondja a fiatal magyar színész —. Az angolt majdnem százszázalékban csak a srját faja érdekli. Nem törődik azzal, hogy mi zajlik le a nagy brit birodalom határain kívül, nem törődik Hitlerrel, nem érdeklik a többi európai országok és azoknak lakosai, az érdeklődése alig terjed túl az angol nemzetiségen.

— Ennélfogva, természetesen, elsősorban csak a londoni színház és film érdekli.

Magától adódik ebből, hogy az idegenek nagyon nehezen tudnak művészeti és szellemi fronton elhelyezkedni, viszont ha megközelítik az angol szellemet, akkor nagy sikerük van.

— A magyar színészek közül mi vagyunk például a második színészpár, a mely Angliában színpadra jutott. Ezért mondották nekünk a londoni magyar követségen, hogy mi több „publicity”-t csinálunk a magyarságnak, mint bármelyik magyar politikus.

A magyar írók közül Londonban Molnár Ferencet, Herczeg Ferencet, Körmeny Ferencet, aki „Bulapesti kalandja”-val Londonban nyert díjat és az erdélyi tragikusorsú Kuncz Aladárt ismerik, a kiről a nagy lapok is hasáboakat irtak. Éppen mert a magyar írókat és magyar színdarabokat nem ismerik, jelentett fordalmi újítást Londonban a „Zsákbamacska” sikere és ezen felbuzdulva a „Crescendo” című hatalmas színházi vállalat engem bizott meg azzal, hogy a jövő szezonra is ugynevezett „kontinentális” darabokat válasszak ki.

— Már elhatároztam, hogy a „Zsákbamacska” előadásai után Eisemann-Szilágyi új, készülő darabját, az „Én és a kisöcsém” című operettet mutatjuk be, utána a „Völégényem a gaz-

A szatmári csárdában...

Nem bírják az áramdíjat, petroleummal akarnak világítani a szatmári vendéglősök

Elkeseredett gyűlés tanácskozott a kávéházak pusztulásáról

Szatmár, augusztus 2.

A kávéház meghalt. Megölték a klubok és megölték a pénztelenség. A nagy tükrös üveges ablakok mögött unatkozva állnak a pincérek és valahol a pénztár mélyén gondterhes, törődött arcu ember ül. A gazda, aki nem érti a dolgot és reménytelenül evez a háborgó vizeken.

Most összejöttek a szatmári vendéglősök és kávéosok. Gyűlést tartottak, hogy megbeszéljék, mit kellene tenni? Mit lehet még tenni, hogy pusztá létüket megmentsék? Szükség van-e még egyáltalában a kávéházra, régi, álombanullott életünk e füstös szigetére, ahol Lajos vagy a Józsi a törzsvendégnek kijáró előzékenységgel hozták a pikkoló feketét dupla cukorral és extra vízzel?

A tengődő szakma gyűlt össze a szatmári gyűlésen. Panaszok és panaszok ömlöttek végeláthatatlanul, Drága a bér, drága a személyzet és nincs forgalom. Üresek a kávéházak, csak olykor-olykor téved be egy-egy vendég. Hol vannak a régi, ricsajos kávéházi esték? Amikor kisegítő pincérekkel kellett felvenni, mert a rendes személyzet nem győzte a forgalmat. Amikor éjjel után repült a pezsgőspohár a nagyütkör felé és a kávévidáman dörzsölte a kezét? Eltűnt már minden, mint egy valószínűtlen álomvilág. Talán soha sem jön többé vissza.

A legnagyobb panasz a világítás ellen hangzott el. Drága az áramdíj és ez súlyosan érinti a vendéglősöket és kávéoskat, akiknek este mégiscsak nyitva kell tartani, mert hátha bejön valaki.

Ezüsttükros kávéházban, pazar világtással ragyog a kávéház. Jó, hogy nem lehet belátni. Jó, hogy jótékony függönyök szűrnek meg a fényt és védik a kávéházat a kíváncsi tekintetek és a kandi szemek elől. Jó, hogy nem lehet látni, milyen reménytelenül, milyen halálos unalommal várják szegények a vendéget, aki nem jön, mert nem jöhet. Sem kedve nincs már, sem pénze.

— Méltánytalanság — hangoztatták a vendéglősök — hogy ugyanannyit kell fizetniük az áramért, mint a magánosoknak. A kávéház és a vendéglő éjjeli üzlet és csak addig él, amíg világos van benne, amíg ragyog. A világítás tehát a vendéglősöknél üzemi kiadás. A villamosművel az iparosok részére a motoráramdíjat alaposan lemersékelik. Mindenféle kedvezményeket adnak, de a vendéglősök ugyanannyit fizetnek az áramért,

Két nappal a tanároké után

Augusztus 12-ikén kezdődnek a kisebbségi tanítók román nyelvvizsgái

Mi kell tudniuk a népnevelőknek, hogy megfogadják őket nyomorúságos állásaikban?

Bukarest, augusztus 2.

A hivatalos lap keddi esti 174. számában megjelent a közoktatásiügyi minisztérium rendelete a kisebbségi tanítók román nyelvvizsgájára vonatkozólag is. Eszerint

a kisebbségi magán- és felekezeti népisiskolák tanítóinak román nyelvvizsgájára országsszerte augusztus 12-én veszi kezdetét minden egyes megyeszékhelyen,

amennyiben a vizsgázók száma ezt megkívánja. Ha azonban az egymegyebeli vizsgázók száma túl kicsi, úgy több megye kisebbségi tanítóit egy központba és egy vizsgáztató-bizottság elé összehoztatják.

A vizsga írásbeliből és szóbeliből áll. Az írásbeli három tárgyból áll, ugymint: román nyelo, történelem és földrajz.

ember” c. darabot és Békeffy István „Kozmetika” c. darabját szeretném még színre hozni.

— Ezenkívül azonban lámpással keresünk megfelelő magyar darabot Magda részére, amelyet angolra fordítanánk le ismeretlen szerzők előnyben!

— Fzék lennének tehát terveink a következő hónapokra. Szó van arról, hogy Magda az új Eisemann-darab budapesti bemutatóján is játszana az első harminc előadást.

— Közben azonban egyévi szerződést kötöttünk a legnagyobb londoni filmgyárral, a British International Pictures c. vállalattal, amely köztünk főszereplésével filmeket akar kihozni.

— A filmszakmában különben igen jó hírnévnek örvendenek a magyarok. A „London”-filmgyár főrendezőjét, Korda Sándort tartják a legjobb londoni rendezőnek, Bíró Lajos a legkeresettebb filmszcenáriumíró és egy héttel ezelőtt érkezett meg Londonba az erdélyi Nóti Károly is, akit szintén filmszcenáriumok írására szerződtek le.

És végezetül egy-két humoros epizód. Az első abból az időből származik, amikor Gyergyai még nem tudott angolul.

— A gyomrom fájt — mondja a jóhumoru fiatal színész — és bementem egy angol bodegába és szódabikarbonát kértem. Rosszul mondtam a szót és rosszul hangulyoztam is és szilvakompotot hoztak. Szégyeltem és nem is mertem visszaküldeni, inkább hősiesen megettem. Póén: A gyomrom meggyógyult.

Egy másik. Ez már Kun Magdától származik és egész London ismert rajta. Pár hónappal ezelőtt egy német emigráció-invázió indult meg London ellen. Egy társaságban azon tanakodtak, hogy az emigráns németek vajjon hogyan közönnének egymással. Kun Magda adta meg a legjobb ötletet, amely így hangzik:

— „Weil Hitler”...

mint a magánlakások.

Sokszor kérték már a szatmári vendéglősök, hogy szállítsák le az áramdíjat. Ez sohasem történt meg. Pedig indokolt a kérésük, mert előfordult már — nem is egyszer — hogy a kávéház egész nap nem vett annyit be, mint amennyi az esti villanyfogyasztás volt.

Most végső kétségbeesésükben drasztikus megoldásra szánták el magukat. Újra kérik, hogy a villanyáramot részükre olcsóbban adják és ha kérésük most is süket fülekre talál, úgy a sok szatmári kávé és vendéglős.

megszünteti a villanyvilágítást az üzletekben és valamennyien áttérnek az olcsó petróleumgáz-lámpák használatára. Nemsokára tehát elsötétednek a szatmári vendéglők és kávéházak. Mert arra nincs kilátás, hogy a városi villamosmű meghallgassa panaszukat. A ragyogó, kivilágított üzlethelyiségek helyébe a petróleumlámpa halvány fénye és orrfacsaró füstje.

És a stilszerűség kedvéért a cigány huzatja, hogy „a szatmári csárdában ecet ég a lámpában...” (b)

HIREK

M. HEGYI ILONA

Csak türelem

Angliában háromhónapi börtönnel büntették egy embert, mert öngyilkosságot kísérelt meg.

Helyes, nagyon helyes.

Először is már magában az különös és érthetetlen volt, hogy az ember, aki nek mozdulni, lélegzeni, mondani, írni, semmit sem szabad saját akarata szerint, megtarthatta magának a jogot és szabadságot ahhoz, hogy életének bármikor végét szabhasa. Egmaga határozott afelől, ha hamarabb eleget volt belőle, mint ahogy az egek akarták. Egész mostanáig ennek a bűnnek megtorlását az egekre hagyták a hatóságok. Most azonban meg akarják könnyíteni az égi bíróság dolgát és itt a földön leüldöztetik az illetővel a kijáró büntetést.

Ez lenne egyik oldala a dolognak. Másrésztől nagyon helyes, ha intézkedésekkel elejét veszik egy esetleges öngyilkossági járványnak, amely betegség nem lenne csoda és nem csoda, ha elharapódzik. Hiszen a mai lehetőségek mellett valósággal csábító a tulvilági élet.

Nem úgy van az! Hohó! Mi lesz, ha az emberek csoportosan önként a halálba mennek? Mi lesz a nehéziparral? Hol lesznek háborúk? Hova kellenek gépfegyverek? Minek a gyönyörű hadi légi flotta?

Nem úgy van az! Hohó! Megálljatok! Nem hallhattok meg kedvetek szerint. Tessék előbb glédába állani, formában szalutálni katonazubbonyombokat fényesre dörzsölni, előírás szerinti nagyságu lépéseket lépni. Tessék éhezni, tessék lövészárkba bujni, gázmaszkokat pófára rántani, mocsarakon keresztül gázolni, tessék kérem... tessék kérem... Nem úgy van az, hogy csak egyszerűen, hogy csak otthon a kényelmes ágyban, hogy csak néhány csepp moriumtól szinte élvezettel... nem úgy van az kérem. Abból nincs haszna egyetlen cégnek se. Abból nem szedhetnek adót töletek, zsinóron rángatott polgárok.

Öngyilkosok nem lehettek. Várjatok. Ne busuljatok. Azonnal... azonnal... jön a halál, ha másformában is...

Már kotyvasztják nagy gonosz fazekekben, már főzik és nemsokára tálatják nektek a legbiztosabban élő mérget: a háborút!

— Sepsiszentgyörgyi hírek. Tudósítónk jelenti: A katonai és polgári hatóságok a többi városok mintájára, hétfőn délután 5 órakor és este 9 órakor Sepsiszentgyörgyön is megrendezték a gáztámadás problémáját. A próba lezajlása után szakelőadásokban ismertették a polgársággal a légítámadás veszélyeit és a védekezési módokat. Este 9 órakor egy éjszakai gáztámadásnak a lefolyását mutatták be. — Kávés János 36 éves sepsiszentgyörgyi vasutas afölötti elkeseredésében, hogy a nyelvvizsgán elbukott s ezáltal kenyerét elvesztette, Lisznyó községben felakasztotta magát. Mire észrevették, a szerencsétlen ember már halott volt. Hozzáértőzői iránt meggyeszte

Titokzatos meteorit-sugarak elvashatnak minden acélt és megvakítanak minden embert. E sugarak bizonyára már készen állnak valami titokzatos hadi laboratóriumban és lehet, hogy holnap, esetleg holnapután megjelennek az idő színén és kialakítják azt a képet, amelyet

Károly Sándor

1984

c regényében éles logikával és finom megérzéssel megfest.

Ezt a regényt csak lélegzetvisszafojtva olvashatja az olvasó és mindenki olvashatja, aki a B. I. vagy Népszerűség előfizetője mert lapjaink következő állandékregénye az „1984” lesz.

általános részvét nyilvánul meg. — Vakmerő betöréses lopás történt a háromszékmegyei Aldoboly községben. Ismeretlen tettesek behatoltak Hollaki Géza földbírtokos házába és ott a legnagyobb csendben mindent, ami csak egyszer a kezük ügyébe került, elemeltek. Amire a család reggel felébredt, az egész házat üresen, teljesen kifosztva találták. A vakmerő tettesek kézrekerítésére erőlyes nyomozás indult meg.

Hogy a demokrácia dezavualódott?

Nem, kérem: nem a demokrácia, csak a demokraták. Noha, Istenem: mi is az ma, ha valaki dezavualódik!

Hát Goethe nem dezavualódott?

És Lessing és Kant és Herder?

Az egyellen, ki ne dezavualódott: Darwin:

Az ember a majomtól származik.

A nagyváradi villamosművek igazgatója tiltakozik a régi munkások kidobása ellen

Nem engedte meg a prolektók bevonulását a villamosüzemhez

Nagyvárad, augusztus 2.

Szerdán reggel 7 órakor a kidobott városi kisebbségi tisztviselők és munkások helyébe kinevezett új tisztviselők és munkások elfoglalták állásukat az egyes városi üzemeknél.

Egyedül a városi villamosműveknél nem juthattak be az újonnan kinevezet-

tek, mert

Bazili Mihály, a villamosművek igazgatója kijelentette, hogy a villamosműért nem vállal semmi felelősséget, ha a város rákényszeríti, hogy a régi kipurált munkások helyett hozzá nem értő elemeket állítson be.

Vajjon most már őt is ki fogják dobni? Hiszen igazat szolt...

A pórujáró amerikai sztratoszférarepülők

getőzni kezdtek. Az állatorvos szorult helyzetéből futással igyekezett kiszabadulni, a feldühödött tömeg azonban utolérte és alaposan helybenhagyta. Szerencsére sikerült az embergyűrűből kiszabadulnia és a közel lakó alpolgármester udvarára bemenekülni. A felbőszült tömeg ide is követte, de a közben megérkező karhatalom szétoszlatta a dühöngőket. A rendőrség a verekedők közül többeket letartóztatott. Az ügyben megindult az eljárás. — Nemrégiben beszámoltunk a Rákos községi malomban történt betöréses lopásról. A rendőrség vizsgálat kiderítette, hogy a tettes Váradi István és férje, akiket már le is tartóztattak. Az asszonyt a lopott szijak értékesítése közben fűltek le.

— Kolozsvári hírek. Kolozsvárról jelentik: Szerdára virradó éjszaka Kádár Sándor Magyar-utca 171 szám alatt lakó szolgálégy öngyilkossági szándékkal felakasztotta magát. Tettét idejében észrevették és levágták. Öngyilkossági kísérletének okáról minden felvilágosítást megtagadtak. — A kolozsvári törvényszék szüneti tanácsa csütörtökön tárgyalja Ratiu kolozsvári munkás emlékeztetően borzalmas gyermekgyilkossági ügyét. A tárgyalás iránt nagy az érdeklődés. A gyilkos védője újra kérte a vádlott elmeállapotának megvizsgálását, mert az utóbbi napokban az ügyészégre fogházban úgy viselkedett, mint aki teljesen beszámíthatatlan. — Fodor M. ügyészégre tanácsa elrendelte a harmincnapos vizsgálati fogságot. Fodort az elmúlt héten tartóztatták le azzal a váddal, hogy bírósági idezőket hamisított és azokat ingyen utazásokra eladta. Dr. Munteanu védő a táblához fellebbezett a vizsgálati fogság elrendelése ellen. — A kolozsvári tábla szerdán tárgyalta Matei Gábor szamosmegyei Bálványosváralja községbeli lakos ügyét, akit a dési törvényszék négy évi börtönnre ítélt, mert betört a falubeli görög katolikus templomba és kegyessereket lopott. A tábla két évre szállította le büntetését. — Jakobi Imre kolozsvári cipész büntetését, ugyancsak mérsékelte a tábla. Jakobit négyszeri betöréses lopásért négy évi börtönnre ítélt a törvényszék, a tábla most két évre szállította le. — A nagyszabású Rothbarth-féle okmánybelyeghamisítási ügy törvényszéki főtárgyalását augusztus 22-re halasztották.

— A Romániai Kisebbségi Orvosok Országos Jóléti Szövetsége, mint közöltük, augusztus hó 25-én este 8 órakor Brassóban az EME orvoskongresszus előadó termében közgyűlést tart, amelynek végleges programja a következő: 1. Elnöki megnyitó: Prof. Veress Ferenc. 2. Jóléti Szövetség szervezőtőnének országos kiépítése: Dr. Heller József (Cluj), 3. Al-

Capitol Mozdó, Brassó

Mától kezdődőleg egy meglepő filmajándék, mely teljelmű a már bemutatott „Mellékuca” c. filmet

A MEGGYALÁZOTT

Csütörtökön d. u. 3 órakor „Kaland a Lidón” Piccaver és Szőke Szakáll-al.

ABLAK

lášhalmozásról: Dr. Fischer Ferenc (Temesvár). 4. Orvosi díjszabásról: Dr. Schmidt Béla (Târgu-Mures). 5. Orvosok és a betegpénztár: Dr. Herskovits I. (Kolozsvár). 6. Orvosok biztosítási ügye: Dr. Traub Vilmos és Antal Márk (Kolozsvár). Indítványok. Elnöki zárószó. Prof. Veress Ferenc sk., elnök. Dr. Koleszár L. sk., ügyv. alelnök. Dr. Herskovits Izidor sk., jegyző. A Szövetség az EME orvoskongresszusának tartama alatt ugyanott több teremben egészségügyi kiállítást rendez dr. Schmidt Bélának a világ minden részéből összegyűjtött egészségügyi plakátaival. A kiállítást augusztus 25-én déli 11 órakor Prof. Veress Ferenc nyitja meg.

★ Doktorrávatás. Berger Hermann orvos-tanhallgatót a strassburgi egyetemen az orvostudományok doktorává avatták.

— Heil humor! Németországi utjáról hazatérő, ismert londoni orvos állítása szerint a német kórházakban falra erősített táblák hirdetik, hogy azoknak, kiknek jobb karját amputálták, joguk van Hitler balkezükkal üdvözölni.

Azok számára, akiknek mindkét karja hiányzik, semmi vigasztaló intézkedést sem tettek azok, akiknek nyilvánvalóan a fejük hiányzik.

★ Brassói fogászati hír. Teutsch M. Fritz okleveles fogász, szabadságáról visszajött és rendel hétfőn, augusztus 6-tól kezdve, Brassó, Weiss Mihály-utca 27. szám.

— „Mi történt Székelykeresztúron”. Kaptuk az alábbi levelet: A „Brassói Lapok” 1934 július 30-iki számában: „Mi történt Székelykeresztúron” című cikkben tévesen úgy van előadva, hogy „Székelykeresztúron az Unitárius Kollégiumban” van a magyar tanítók tanfolyama s ott történt volna a lapban leírt „arckép történet”. Nehogy félreértésre adjon okot, kérem a nagybecsült szerkesztő urat, sziveskedjék a „Brassói Lapok” legközelebbi számában helyreigazítani, hogy a fenti címen leírt esemény színe helye nem az Unitárius Főgimnázium, hanem a székelykeresztúri állami tanítóképző intézet volt, ahol tényleg a kisebbségi tanítók számára tanfolyam van. Maradok szerkesztő urnak kiváló tisztelettel: Szentmártoni Kálmán unitárius főgimnáziumi igazgató.

— Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedőknek megbecsülhetetlen szolgálatot tesz az enyhe természetes „Ferenc József” keserűvíz általa, hogy a tápasatona tartalmát kiméletesen levezei és az emésztőrendszer működését biztosan elősegíti. Klinikai tapasztalatok alapján kétségtelenül vált, hogy a Ferenc József víz földalati hűdésben fekvő betegknél is általában mindig megteszi a kellő hatást s így nagy megkönnyebbülést szerez.

★ André Malraux: „Emberi sorsok” című regénye az 1933-as irodalmi Goncourt-díj nyertese. 33 éves volt Malraux, mikor „La condition humaine” című világhírű könyvét megírta. A sanghai forradalmi napok láza, fűlledt és fojtott hangulata, menekülő félelme és mindenben túlfutott, sztoikus nyugalma uralja ezt a friss hangú és az átélések őszinteségétől kitűszedett regényt. Egy halálraítelt város különböző vérmérsékletű rabjai harcolnak önmagukkal. Egy hatalmas siralomház gyötrelmes, halálhűdég verejtéke fénylik az emberek arcán és a fásult, semmivel sem törődő apátia túl a lelükben. És ebben a megrázóan tragikus miliőben groteszk komikummal villannak fel az élet „nagy problémái”: szerelem, hűség, család, hit és karrier. Van a regénynek egy jelenete, amikor a halált váró Sanghaiban egy Tsen nevű kínai arról beszélget a feleségével, hogy helyesen cselekedett-e az asszony, amikor megcsalta egy német orvossal. Beszélgetés a halál meggyén: két halálraítelt ember, férfi és nő, egy halálraítelt városban, csendesen arról beszélnek, van-e joga egy asszonynak, aki különben szereti a férjét, rendelkezni a testével. Igen, vagy nem? Ennek a jelenetnek szemérmes szépségét és drámai feszültségét nem lehet elfelejteni. Ezt a regényt csak tökéletes és művészi szűkszavúsággal lehetett így megírni. André Malraux regénye az új lendületet vett új francia irodalom revellációja. A 301 oldalas, finom fehér fanteftes papírra nyomott pazar kiállítású könyv ára fűzve 102 lej, izléses egész vászonkötésben 126 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvostályában, Brassó, Kapu-utca 56-58., az udvarban.

Dollfuss Temesváron

Az apró osztrák kancellár meggyilkolása mely hatást váltott ki Temesváron. A temesvári polgárság általában sajnálta a kis embert, az utban levő gyermek, az árván maradt család, a kis kényszerdiktátor embertelen lemezárnya színére ment a jó temesváriaknak. Csekélyebb volt a részvétel, minden egyéni tragédia dacára, a baloldali gondolkodásuknál és a munkásságnál, akik még nem felejtették el a februári forradalom akasztóit. Az inkább üzletiekre, mint politikákra beállított város talán élénkebben reagált az osztrák felfordulásra, mint a június harmadiki németországi nérengzés szennécsőjára.

Különb a Lloyd terraszára kiküldött munkatársunknak a következő egyéni véleményeket sikerült feljegyeznie:

Polgármester: Na, szép kis miniszterelnökség, amelyet egy szál rendőr őriz! Próbáltak volna hozzám bejutni!

A temesvári zsidók: Gyereünk süvet ülni. Ugyan Dollfuss se volt éppen cinista, de jobb ma egy Dollfuss, mint holnap egy Hitler!

Reiter Ernő: Hja, könnyű elbánni a kicsivel! Lettem volna csak én az osztrák kancellár!

Pirovsky elvtárs: Így jár, aki letiporja az egyedül üdözőtől szociáldemokráciát!

A Stürmer: Szennécső lapunk legutolsó száma! Kommunista zsidók meggyilkolták Dollfussot!

Minnich: Mi csendesek vagyunk, ily nagy zrit nem csapunk, Feloszlunk önként, csendben...

Bocu Szepér: Hitlerkém, ne csinálj már annyi csunya galibát! Egyre inkább nehezemre esik támogatni Téged — s mit csinálsz akkor!

Brebenariu volt tőzsdeelnök: Velem is majdnem így bánt el az a Conciatu...

Magyar Színház: Háromszáz ember rohanta meg a palotát! Oh, micsoda tett ház lehetett!

Vulpe, munkakamara elnök: Hej, néhez tézta egy államcsiny! Én is, mióta nem boldogulok az ipartestülettel!

Ripensia: Hej, csunya idők! Erőszak és váratlan puccsok koral! Ah, Temesvár, Bukarest, Brassó, Dettal!

Kávéházi Konrádok kara: Ugy-e, megmondtam előre!

Konrád I.: Megsugtam én neki Bécsben, mikor ott voltam a marhaszállítmánnyal, hogy ne hallgasson Mussolinire! Miért ütötte agyon a szocdemeket!

Konrád II.: Két héten belül Hitler Bécsben székelt!

Konrád III.: Maguk marhák: Mussolini csapatai megindultak Ausztria felé! Marcia su Wien! Jegyezzék fel maguknak...

Főpincér (sápanyuan): A végén én jegyeztek fel, nem az urak...

Ónagysága a szobalányhoz: Mariann, vigye vissza ezt az osztrák nyaralójegyet, próbálja becserelni a Rivierára!

A lások a házazalás ellen

A temesvári fakeskedőknek külön kérésük esz a kereskedőegyesület útján Tatarescu miniszterelnökhöz, az augusztus ötödiki minisztertanács alkalmával. Kérik nevezetesen, hogy iltsa el a falusiak fával való házazalását. Bárni szociális belátással van az ember irántuk, ezek a vándorfások nem nyernek annyit a dolgoz, mint amennyit a kereskedők veszterek rajta. Fel akarják hívni azután a kormányfő figyelmét, hogy egyes személyek és kategóriák, akik hivatalból fát kapnak, azt nem maguk használják fel, hanem tűzérkednek vele, ami szintén illetéktelen konkurencia. A végső kívánság pedig: a pályaudvar bekerítése.

Félszázalékkal több dohánvt kérünk!

A temesvári tőzsdéseknak igen-igen megindokolt kérésük van a miniszterelnökhöz, szintén az augusztus ötödiki magas látogatás alkalmával. Azt a hibát akarják végre reparálni, hogy ők csak 6 százalékos jutalékot kapnak, míg például Kolozsváron és Nagyváradon 6 és felet. Hogy miért kevesebbet, azt nehéz megmagyarázni. Eppen azért akarják szépen megkérni a miniszterelnököt, hogy országos gondjai mellett se terheltelessé aprónak látszó, de rájuk nézve rendkívül súlyos sérelmükre az igazságtéves flastromját ragasztani és intézkedni, hogy kiutalják azt a félszázalékkal több „dohányt”.

Miniszterelnök ur, kérjük meghallgatni!

A kereskedőosztály évek óta nem tesz egyebet, mint — felajdul. Kérvényez, felkiált, orvoslást kér és nem kap számtalan sérelemre, olyanokra, amelyek nemcsak őt, hanem vele együtt és rajta keresztül az egész gazdasági életet sújtják.

Egy ilyen újabb demonstráció készül az augusztus ötödikére halasztott temesvári minisztertanács alkalmával, amikor a temesvári Kereskedők Egyesülete memorandumot nyújt át Tatarescu miniszterelnöknek. Ime, néhány részlete az alapos kimutatásokkal alátámasztott beadványnak:

AZ ADO
A memorandum számokkal bizonyítja a Bánság tulajdonát. Az adófellebbezések elintézésénél messzemenő engedékenységet, a jövőre gyökere adórevíziót kér. Továbbá a patenta fixa helyesbítését. A patenta fixába beosztott adózók most 1 százalékkal többet fizetnek, mint mások: 16 és fél százalék állami adót, a többiek 15 és fél százalékkal szemben. A magáncégek a részvénytársaságokkal szemben előnytelen elbánásban részesülnek.

VISSZA A 200 LEJEKET!
Ha valaki behozatali engedélyt kér és nem kapja meg, a kereskedelmi és iparkamaránál lefizetett 200 lej autorizációs díjat nem fizetik vissza. Hallatlan méltánytalanság!

A kontingentált árukat is tudvalevőleg szabadon lehet behozni 2000 lej értékig. Csakhogy ebbe a 2000 lejbe beleszámítják a vám- és egyéb díjakat és a vámnál fizetendő forgalmi

adót is. Ilyenformán fabatkát sem ér az egész. A díjak felszámítása nélkül, nettó 2000 lej értékű árut engedjenek be!

Különb a jelenlegi kontingentálási rendszer halálosan nyomja a bánsági kereskedelmet. A legpontosabb kimutatások szerint a temesvári vámnál behozott áruk értéke 18 és fél százalékkal esett, míg az egész országban csak átlagos 3 százalékkal. Az 1934-es kontingentálási rendszer csak stabilizálja az igazságtalanságot. A kontingentálás nélküli esztendők behozatali mennyiségét kell alapul venni az engedélyezésnél.

TÖRVÉNYT AZ ÜZLETBÉREKRE
A temesvári kereskedők kimutathatóan olyan lakás-, illetve üzletbéreket fizetnek, amelyek nem állanak arányban a jövődelemmel. A kereskedők kormányintézkedést kérnek.

A VIDEKIEKNEK NEM?
Külön fejezet a közszállítások kérdése. Tavasz óta egy banit se láttak a bánsági szállító cégek. Annál inkább és pontosabban a bukarstiek. Ennyire mostohagyermek a Bánság?

Végül jön a kereskedőkre ki nem terjesztett konverzió, a drága posta és egyéb panaszok özöne. Például a nyomtatványokra nem kevesebb, mint másfél lej bélyeg dukál, ami komoly akadály a körlevelek és más, tömeges nyomtatványok szétküldésének.

A bánsági kereskedők szeretnék remélni, hogy nagy gondossággal kidolgozott beadványuk nem alakul át szemes növénygyé, vagyis falrahányt borsóvá!

Temesvári ablak

— Mégis, végül mivel burkolják be ezt a Börze-utcát?
A Panama-csatornát hamarabb elkészítették, mint ezt a rongyos kis kövezést!

Jaj, de nagy a nemes vetélkedés, de jól felkötötték a protekciójukat a szállító cégek!

Vajjon mi a fontos ebben a szakmában: a kövezetet keményíteni, vagy az illetékeseket puhítani?

Az orvos, a politika meg a protekció

A válság nő, az orvos is kevesebbet keres — ez természetes. Feleannyit, mint két évvel ezelőtt, harmadrész-ötödrész-annyit — pontosan nem tudható, temperamentum dolga, hogy ki mennyire panaszkodik.

A krízisben azonban elválnak a többségi és kisebbségi orvos utja. Ugyanaz a jelenség lép fel, mint az ügyvédeknel. A többségi részére az állami, fixfizetésű állások végtelen számát kreálják. Vanak vasuti és postaorvosok, kerületi-, iskola-, betegsegélyző-orvosok, hozzá, ha kell, az egyes intézményekhez ellenőrző orvosokat neveznek ki a már beosztott orvosok fölé. Nem is szólva a kórházakról, főiskolákról, állami és városi gyógyszerárakról és egyéb alapítványokról. Mindebből a kisebbségi orvos természetesen kimarad, sőt sehol se marad ki olyan mértékben, mint Temesváron. Egy-kettőt találunk a hivatalos állásokban, nagy protekció révén, vagy mert elkerülhetetlen szükség volt rájuk. Tehát a többségi orvosnak marad az állás plusz magánpraxis, a kisebbségének csak a magánpraxis. Viszont a válság, amely az orvosokat a hivatalos állások utáni hajszára ingerli, — emlékezzünk csak vissza a „fondul bolnavilor”, a városi tisztviselők betegsegélyző intézménye körüli, egyelőre nyugvópontra jutott harcokra — ugyanakkor a pacienturát

behajtja a hivatalos orvosi intézményekbe. Olcsó. Idézhethük a közmondást is, hogy olcsó husnak hig a leve — hogy milyen rendszerint a hivatalos kezérés minősége, azt tudjuk. Mégis, nincs pénz, ma már a betegsegélyzőbe, vasuti orvoshoz, kerületi orvoshoz stb. járnak rengeteg a középosztályból is, akik néhány évvel ezelőtt egyszerűen resteltek volna odaállni a sorba...

Az állami beavatkozás hipertrofiájának a korát éljük. Az állam keze benyul mindenhová. A hivatalos orvosi intézményekbe részben bekényszerítenek mindenkit, részben kényszer nélkül is tudnak az emberek, takarékoságból. A kisebbségi pedig nem „hivatalos”, legyen vasutas, postás, vagy orvos.

Minderre pedig felteszi a koronát az álláshalmazás. Van olyan többségi orvos, aki huzza a fizetést a betegsegélyzőtől, a fondul bolnavilor-tól, azután mint kerületi orvos, városház-vezér s még isten tudja micsoda. A példa csak egy a sok közül, orvosok éppugy, mint más szakmabeliek, vigan teszik csúffá az álláshalmazási törvényt. A kisebbségi pedig viszont vigasztalja és felemeli a tudat, hogy őket megkíméli az ilyen törvénytelen ségtől kisebbségi voltak.

Ime, egy kis keresztmetszet az orvoskérdésről napjainkban és városunkban.

Több egyetértést ebben a hitlerista korszakban!

A július 22-iki mérkőzés a temesvári Kadima és az aradi Hakoah közt, mint a lapokból tudni, az aradi tornászok huzamosabb ideig tartó mutatóvanyai miatt 2:1-nél a Kadima javára, félbeszakadt. Ezekről a huzamos mutatóvanyokról szemtanúktól a következőket hallottuk:

A két zsidó csapat 8 éve találkozott utoljára, parázs botrány közepette. Eppen ettől tartva, nem kötötték le tavaly se az akkor is tervezett mérközést. Az idén végre összehozták a Kolozsváron kiírt Stotter-kupa keretében. Salamon J. Béla dr., az erdélyrészi Makkabi és a Hakoah agilis elnöke, a mérkőzés előtt egy héttel megállapodott a Kadimával, hogy annak új, még igazolás alatt álló játékosai is szerepelhetnek.

A „feszültség” azonban felülmúlt. A Kadima

vonaton jelezte érkezését, ehelyett autóbusszon jött. A helyiek potyára vártak a pályaudvaron, őket pedig senki se fogadta. A pályán a Hakoah intézője már a meccs előtt óvott, az új játékosok miatt. Szerencsére ott volt a szavartartó és fegyelmezett Salamon dr., aki bement az öltözőbe és az asztalra csapott, tudtára adván saját intézőjének, hogy ha én megállapodtam velük, akkor az szent, igenis, játszhatnak, nincs óvás!

A közönség nem volt számos (száz körül), nem éppen hívek hiánya, hanem az ugyanakkor játszott Kinizsi-ligamecs, no meg az itró meleg miatt. Így az aradi tornászok tekintélyes részét képviselték a közönségnek. Nyilván ez bátorította fel őket arra, ami következik.

A játékban a Kadima döntő fölénybe jutott.

Egyik aradi játékos a féldő szünetében klaszszikus tömörséggel így fejtette ki véleményét az örökös bűnbakról, a bíróról:

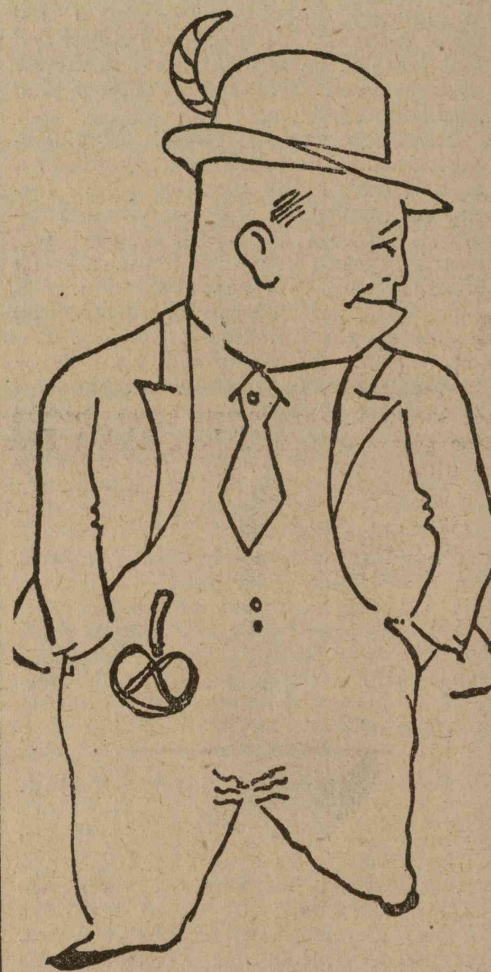
— Analfabéta!

Analfabéta ide, analfabéta oda, annyit mégis tudott a bíró, hogy ilyenkor jogában áll a második féldőben le nem engedni a játékos a pályára, noha a Kadima gavallérosan szintén könyörgött érte. A Hakoah 10 emberrel állt ki a gyepe s mikor még 11-est is itéltek ellene, a paprikás hangulat végképp elmérgesedett. Ekkor léptek akcióba az aradi tornászok s behozták a pályára, nyilván nem jámbor szándékokkal. Most mutatta meg Salamon dr., milyen fegyelmet tud tartani. Röptében kiosztott néhány keményen zengő figyelmeztetést, egy-két pif-paffet, sőt állítólag pofot is. Követte példáját a Kadima rokonszenves Herkulese, a nagy lábón élő Gömöri Jóska. Ezek a hitviták hozták el úgy az időt, hogy a meccset nem fejezhették be. A végén az egyiptomi sötétségben Schusster dr., a Kadima sportigazgatója és Salamon dr. szónoklatait lehetett hallani. Ejnye, ejnye, 8 év után megint!

Rossz nyelvek szerint a bánsági nációk a keleten kívül kukucskáltak és kezeiket dörzsölték.

Eddig a sajnálatos és kedélyes kis testvérháború, amelyet éppen azért hoztunk nyilvánosságra, hogy — a jövőben meg ne ismétlődjék! Időszertlenül!

A GYOMORTÖRSZT ELNÖKE

Österreicher Ignác, a temesvári péksütemény- és fagyaltkirály, aki megjelenésével legjobb élő reklámja számos üzemenek.

Prémiumot kérnek a magexportőrök

A Bánságból kilátás nyílna magexportra, ami azonban kivételi jutalom nélkül nem üthető nyélbe. Beavatott helyről származó értesülésünk szerint a magexportőrök már megindították az intervenciót a prémium érdekében.

Nyári hangulat a piacon

A bánsági üzlet, nagy általánosságban, csendes. Itt a nyár, meg a kontingentálás és kompenzációs rendszabályok tilalomfái. A stagnáció közepette nincsenek komolyabb, hatalmas „gründolások”. Kisebb alapítások, üzembővítések azért még akadnak. Így létesülöben van egy csiszolópapírgyár és egy lakkgyártó üzem. A hatalmas fonódával rendelkező Industria Textila Romana bőviti üzemét, újabb építkezéseket és géberendezkedéseket eszközöl a Reiszbreit-féle gumiarugyár a Knopf et Co. textilgyár pedig újabb szövőszékeket akar behozni.

A gyáripar és a kereskedelem szervei minden erejükkel akciónak az árubehozatali és devizamezroszorítások ellen. Az aradi... — 2 —

K Ö Z G A Z D A S Á G

Életbelépett a bizományi eladások szabályozásáról szóló törvény

Szigoru intézkedések garantálják az áruhitelvezők érdekeit

Bukarest, augusztus 1

A hitelválság következtében két év óta a kereskedelmi ügyleteknél előszeretettel alkalmazzák a konszignációs áruszerződést, amely a lehető legnagyobb mértékben biztonságot nyújtson az eladónak, hogy vagy a pénzt, vagy az áruját megkapja. Az üzleti élet által teremtett joggyakorlatot szentesíti a hivatalos lapban most kihirdetett törvény, amely a kereskedelmi és iparkamarák szövetségének kezdeményezéséből szabályozza a konszignációs áruszerződéseket.

A törvény fontosabb intézkedései a következők:

A konszignációs szerződés csak írásban jöhet létre és visszavonható a hitelező részéről bármikor, még ha szabott időre kötötték is,

hacsak a szerződés másként nem intézkedik. A hitelező minden felmondás és előzetes értesítés nélkül bármikor visszaveheti részben, vagy egészben a bizományosnak eladásra (egyszerre, vagy folytatódólagosan) átadott árukat és el is szállíthatja őket. Ehhez mindössze törvényes elnöki végzés szükséges, amelynek meghozatalához nem idézik be a feleket, ha a szerződés jogérvényesen hitelesítve van. Ha csak a felek aláírásával ellátott szerződés áll fenn, akkor a végzés kiadására benyújtott kérés beérkezése utáni napra idézi be a feleket. Ezen az uton

a hitelező még akkor is elviheti az áruját, ha a szerződésben felmondási idő volna kikötve.

A bizományos köteles kereskedői gondossággal ügyelni a neki átadott áru épségére, felel minden hiányért, veszteséget, vagy kárért, amely az ő, vagy az ügynekei, illetve alkalmazottai hibájából keletkezik. Az árut köteles a hitelező által akceptált intézetnél bebiztosítani, legalább a szerződésben, vagy a számlákban feltüntetett érték erejéig és köteles a biztosítási díjat pontosan fizetni. Ha nyagság esetén

a bizományos felelős minden kárért, még vis major esetében is.

A biztosított áruért fizetendő esetleges kárösszegek a hitelező tulajdonát képezik, ami az intézetnél, amelynél a biztosítás történt, előjegyzésbe kerül.

A bizományos köteles az árukat eredeti csomagolásban tartani és a kijelölt raktárból nem szállíthatja át más helyre azokat. Ha ez a szerződésben nincs is kikötve,

a bizományos csak olyan helyen tarthatja a konszignációs árut, amelyekre pénzügyigazgatóságilag láttamozott bérleti szerződése van

és minden változásról köteles azonnal értesíteni a hitelezőt, akinek joga van bármikor ellenőrizni és leltározatni a bizományos részére átadott árut.

Ha a bizományi áru ellen a bizományosnak valami kifogása van, köteles azt azonnal közölni a hitelezővel, különben úgy tekintendő, mintha az árut kifogástalan állapotban vette volna át. A hibák közlése két napon belül kell történnie az áru megérkezése, vagy az előre nem látott hibák felfedezése után.

A bizományi áru karbantartásával és eladásával járó minden költség a bizományost terheli, aki az árut csak a szerződésben előírt feltételek mellett adhatja el. Ezeket a feltételeket a hitelező egyoldalúan bármikor módosíthatja, ha a szerződés másképpen nem intézkedik. Az írásban közölt új feltételek azonnal életbe lépnek.

Ha a szerződés nem intézkedik, vagy a hitelező más írásbeli utasítása sem szabályozza az eladási feltételeket, akkor a bizományos a rábizott árut csakis készpénzért, a napi áron adhatja el.

Ha a szerződés nem írja elő a bizományos hasznát vagy jutalékát, akkor csakis a hitelező által számlázott árak és az eladási ár közötti különbözet illeti meg. Amennyiben semmiféle számla, jegyzék, vagy szerződés nem intézkedik

az eladási ákról, viszont a bizományos az árut napi áron adta el, jutalékának a megállapításáért a bírósághoz fordulhat.

A hitelben történő eladásoknál a konszignációs áruért járó követelés a hitelező tulajdonát képezi és ha ez kívánja, a bizományos köteles az adósnak jelezni a követelés természetét és eredetét. Ettől fogva a bizományosnak már nincs joga a követelés feletti diszponálásra, annak behajtására, vagy inkasszójára. Ha a bizományos késlekedik, vagy megtagadja az adósnak értesíteni a követelés eredetéről, a hitelező angrosszistának, vagy gyárosnak joga van a bizományos adósainál letiltani a követelt összegeket, kaució letétele nélkül.

Ha a szerződés megengedi a bizományosnak a hitelben való eladásokat, a bizományos csakis szakmabeli kereskedőnek adhat el árut legfeljebb 90

napra elfogadvány, vagy rendelvényi váltó ellenében. A hitelezőnek azonban joga van megtiltani hitelben való kiszolgáltatást bizonyos cégeknek vagy személyeknek.

Más kikötés hiányában a bizományos szolidárisan felelős az általa hitelbe eladott áruk ellenértékének pontos fizetéséért. Ennek érdekében a hitelező kötelezheti a bizományost, hogy külön könyveket vezessen a bizományi áru kezeléséről és ezeket a könyveket köteles bármikor bemutatni. Ugyancsak köteles a bizományos a hitelezőt a szerződésben előírt időközökben vagy minden hét végén értesíteni a történt eladásokról és az eladás módjairól, az adósnak pontos címével. Hasonlóképpen köteles a bizományos a kikötött időközökben, vagy héténként eljuttatni a hitelezőhöz az eladott áruk ellenértékét, illetve a váltó-

kat és egyéb biztosítékokat. Az átutalás időpontjait sem diszponálhat azonban a bizományos a bizományi áruért befolyó pénzek és váltók felett, miután azok csak letétként vannak nála.

A bizományosnak nincsen joga bármilyen visszatartani követelések címén a hitelező részére hozzá befolyó pénzekből, vagy az árukból. A bizományos csődbejutása esetén a hitelező reklamálhatja a még ki nem fizetett árukat, vagy azok ellenértékét.

A felek megállapodhatnak abban, hogy a bizományba adott áru biztosításképpen a bizományos váltókat, vagy más garanciákat adjon a hitelezőnek, ez azonban nem érinti a konszignációs szerződés jellegét és hatályát. Ha a hitelező el is viszi az áruját, ezeket a garanciákat visszatarthatja azon áruk ellenértékének kifizetéséig, amelyekről megállapítást nyert, hogy a bizományos eladta őket, vagy hiányzanak, illetve az át nem utalt összegek kiegyenlítéséig.

Az új törvény egy hónaptól két évig terjedő elzárással, valamint 10.000—100.000 lejes pénzbírsággal sújtja a rosszhiszemű bizományosokat.

Ha a hitelező haladékosan ad is vagy el nem viszi a bizományosnak, ez nem akadályozza meg a büntető szankciók bírósági alkalmazását.

A törvény alkalmazására a régi királyi-ságban érvényes polgári perrendtartás vonatkozó intézkedései a csatolt területekre is vonatkoznak.

A belföldön is készülő minden készáru behozatalának kontingentálását

és 50—100 százalékos csökkentését kéri a gyáriparosok szövetsége

Egyes kontingentált cikkekben is erősen emelkedett az import

Bukarest, augusztus 2.

A kereskedelemügyi minisztériumban már július elseje óta tervezik, hogy a kontingentálási rezsimek kiterjesztik a ma még korlátlannal behozható áruk jórésze. Ugyanilyen értelmű előterjesztést csinált a gyáripári szövetség is még július elseje előtt, de akkor az általa javasolt cikkeknek csak egy részét kontingentálták. Most azután a kormány gazdasági bizottsága elé terjesztett memorandumban az UGIR nemcsak azt proponálja, hogy milyen árukat kell kontingentálni, hanem ugyanakkor javaslatot tesz ugyanazon cikkek importkvótájának csökkentésére is, hogy ezen a réven a Banca Naționala újabb 120 millió devizamegtakarításhoz jusson.

A gyáriparosok szövetsége a következő cikkek kontingentálását és behozataluknak csökkentését kéri:

GYAPJUSZÖVETEK, TRIKOTÁZS-ÁRU ÉS KALAPOK

151. vámtétel. Gyapjuszövetek, 800 gramm súlyon felül. Annak ellenére, hogy minden más

gyapjuszövet kontingentálva van és a belföldi ipar teljesen fedezni tudja a szükségletet, ebben a cikkben 1932-ben 2.369.000 lejes import volt, amely 1933-ban 4.475.000 lejre emelkedett, vagyis mennyiségileg 70, értékben pedig 90 százalékkal. A javaslat szerint egyáltalán nincs szükség importra és ezért az eddigi behozatalt 25 százalékkal kéri csökkenteni, amivel 3 millió 356.000 lejt megtakarítás volna elérhető.

163—169. vámtétel. Kötöttáruk gyapjából (kötött szövetek, kesztyűk, harisnyák, flanellek, nadrágok, stb.). Az 1933. évi import 10 millió 986.000 lejt volt, vagyis 25 százalékkal nagyobb, mint 1932-ben. Az UGIR szerint ezek az áruk nélkülözhetők és belföldön is beszerezhetők. A kvóta 50 százalékos redukálásával 5 millió 468.000 lejt megtakarítás lehet elérni.

190—195. vámtétel. Szövetkalapok. A tavalyi behozatal 14.823 darab volt, 5 millió 909.000 lejt értékben. Míg ma Romániában a legfinomabb minőségű kalapokat is gyártják és a termelés fedezni tudja az egész szükségletet, az importkvóta 25 százalékra csökkentendő, vagyis 4 millió 432.000 lejjel.

Szappan-, csont- és celluloidárak

242—245. vámtétel. Szappanok. Az 1933. évi behozatal 17.577.000 lejre rugott, holott az országban igen nagy szappanipar létezik. Az import 75 százalékos redukciójával 13.183.000 lejt maradna az országban. Ennél a pontnál az UGIR hozzáfűzi még, hogy a kontingentálás következtében a belföldi toalettszappangyártás elé nagy nehézségek gördültek, mert a gyárak nem kaptak elegendő kvótát éterikus olajokra (1755. vámtétel) és emiatt sok gyár kénytelen volt a finomabb szappanok termelését beszüntetni.

258—260. vámtétel. Gombok, csontból, steinnussból, szaruból, dumpalmból, celluloidból és különféle műszaruból (galalit, akalit, orlilit, ebonit, papirmasé, stb.). Míg 1932-ben az import 2388 kilót tett ki 1.731.000 lejt értékben, 1933-ban ebből a cikkből 5768 kilót hoztak be 3 millió 734.000 lejtért. Az importnak ez a 140 százalékos növekedése annak tulajdonítható, hogy a gombgyártás legfontosabb nyersanyaga, a celluloid, kontingentált áru és miután a gyárak nem kaptak megfelelő importengedélyt rá, képtelenek voltak a megrendeléseket leszállítani és így a kereskedők külföldről hozták be a gombot, amely nincs kontingentálva, holott a belföldi termelés bővebben fedezhetné a szükségletet. Az UGIR az import 50 százalékos csökkentését javasolja.

Ugyanez volt a helyzet a celluloidból, csontból és kazeinből készülő fésűknél, csattoknál, hajtűknél, gyöngysoroknál, karkötőknél, amelyekből a tavalyi import 2.634.000 lejt tett ki, de a nyersanyagellátás körül rengeteg panasz van.

265. vámtétel. Mindenféle, külön meg nem nevezett áru, csontból, szaruból, kazeinből, stb. A múltévi behozatal 3.581.000 lejt tett ki, holott ezeket a cikkeket belföldön is előállítják, sőt a nyersanyagot, a műszarut is belföldön gyártják, a tej termékeiből. A gyáripár az import 50 százalékos csökkentését kívánja.

268—270. vámtétel. Kéfék, ecsetek és páncsok. Tavalyi import: 3.497.000 lejt. Nélkülözhetők az importjuk, mert belföldön is gyártják. A behozatal felére csökkenthető.

KÜLÖNFELE TEXTILANYAGOK

555—558. vámtétel. Pamutzsineg, jutazsineg és kötél, manilla, szizál, raffia, kender- és lenzineg, stb. A tavalyi import 10.182.000 lejt volt, vagyis több, mint 1932-ben. A belföldi ipar el tudná látni a teljes szükségletet. A behozatal 50 százalékkal redukálható.

559—560. vámtétel. Szalagok, hevederek, vagy garnitúrák, kenderből, lenből, jutából, pamutból, vagy más, meg nem nevezett anyagokból, gépek és kazánok, stb. részére. A leg-

több nyersanyag kontingentálva van, de a készáru behozatal szabad, holott a belföldi gyárak el tudnák látni a piacot. A behozatal 80 százalékos csökkentésével 1.990.000 lejt megtakarítás érhető el.

574—576. vámtétel. Csipkék. A tavalyi behozatal 5.139.000 lejt volt. Míg a nyersanyagok kontingentálva van, logikus lenne a készáru kontingentálása is. A behozatal 75 százalékos csökkentését javasolja az UGIR.

611—612. vámtétel. Hónalj-izlapok. Tavalyi import 1.196.000 lejt. A hazai ipar is bővegesen el tudja látni a szükségletet. Nyersanyag, a gumizott szövet, kontingentálva van. A behozatal 75 százalékkal leszállítható.

706. vámtétel. Parafahulladékból készült áruk: lapok, téglák, fogantyúk, szigetelési célokra. A tavalyi behozatal 2.131.000 lejt volt, duplája az 1932. évinek, holott május elsejéig ez a cikk kontingentálva volt, azóta pedig még jobban emelkedik a behozatal, pedig belföldön is elegendő mennyiségben gyártják. A behozatal 75 százalékos csökkentését kéri a gyáripár.

755. vámtétel. Papír bárnyosítva, krepserősítve, hullámosítva. A múlt évben a behozatal körülbelül 50 százalékkal növekedett és elérte az 1.135.000 lejt. A gyárosok 80 százalékos csökkentést kívánnak.

757. vámtétel. Papírtapéta, egy oldalon nyomva, dombornyomással is, valamint ablakdiszítő papír. Tavalyi import 2.495.000 lejt. Az országban két gyár csinálja belföldi nyersanyagból. Az import felére volna szorítható.

A GUMIBOCSKOR KONKURRENCIAJA

810. vámtétel. Bocskorkészítésre alkalmas gumidarabok és cikkek, amelyek eredeti rendeltetésükre már nem használhatók (autógumi, légkamrák, stb.). Tavalyi behozatal 4 millió 844.000 lejt, holott az import teljesen fölösleges a gyáripár szerint, miután az ócskagumból készült bocskor erős konkurenciája a belföldi bőriparnak. Ezért az import teljes betiltását kéri.

824—827. vámtétel. Szigetelő vászon és szalagok, kaucsukkal, vagy más hasonló anyaggal impregnálva, szőnyegek, sapkák, kötények, fűrdőruhák, hátizsákok és minden más, meg nem nevezett gumiarú, gumicsövek. Múltévi import 8.160.000 lejt, az 1932. évi 7.435.000 lejjel szemben. Az import 50 százalékkal csökkenthető.

843. vámtétel. Celluloid áruk, teliesen berejezett állapotban, amelyek nem szerepelnek a vámtarifa más részében. Ezek mind belföldön is gyárthatók, viszont a nyersanyag kontingentálva van. A tavalyi 2.681.000 lejes import felére csökkenthető.

SZIGETELŐ ÉS ÉPÍTÉSI ANYAGOK

Teljesen betiltani kéri a gyáripár a 886—888. vámtételek alá eső márvány, alabástrom, gránit, porfir és minden fényesíthető keménykő behozatalt, akármilyen formában. Tavalyi 7.501.000 lejes import volt belőlük, egy millióval több, mint 1932-ben. Márvány van az országban is, a többi kő pedig nélkülözhető.

926. vámtétel. Különböző téglák, a samott kivételével. Míg ennek a cikknek a váma 100 kilónként csak 30 lejt, — panaszoja az

UGIR —, a kereskedők az utóbbi időben a 934. vámtétel alá eső szigetelőkészleteket is ezalatt a tétel alatt kezdik elvámoltatni, miután a 934. tétel váma különként 400 lej. A tavalyi import 888.000 lejt tett ki, amely 20 százalékkal csökkenthető.

A 934. vámtétel alá tartozó szigetelőanyagok földből, salakokból, stb., május elsejéig kontingentálva voltak, de amióta kivették őket a kontingentálás alól, egyre többet importálnak belőlük, holott belföldön is gyártják elegendő mennyiségben, úgyhogy a behozatal 75 százalékkal csökkenthető lenne. Tavalyi import 1 millió 111.000 lej.

953. vámtétel. Kőszőrűk-lemezek, kővezési, padlózási és falborítási célokra. Tavalyi import 9.404.000 lej. Az import teljesen nélkülözhető, mert ez az anyag belföldön található anyagokkal (kő, cement, aszfalt, mozaik, stb.) könnyen pótolható.

Következő cikkünkben hozzuk az UGIR előterjesztésének befejező részét, azon cikkek felsorolásával, amelyek importját csökkenteni, vagy betiltani kéri.

Aru- és pénzpiac

SEPSISZENTGYÖRGY

Az időjárás megjavulásával egyidejűleg a termény- és piaci árak is gyenge esést mutatnak. A nemrég megtartott háromnapos országos vásáron, különösen az állatpiacon volt bő felhozatal. Esett az ára a lisztnek is, míg a nyersbőrök változatlan irányzatot mutatnak.

Piaci árak: Marhabőr 15 és 10, borjúbőr 20, növendékmarha 14, sertésbőr 28, szalonna 28, hárj 28, olvasztott zsír 38, füstölt szalonna 38 kg-ként, tojás darabja 1.20—1.50, turó 32, sajt 24, orda 20, házi vaj 40, teavaj 60 kg-ként, egy l. tej 4 lej, 1 pár csirke 25—45, pipó drója 40, tyúk 30—40, kakas 40—50, ruca 50, liba 50, töltöttliba 120, 1 kgr újborgonya 1.50, zöldbab 3, paradicsom 8 lej; darabonként káposzta 4, főzötök 3, paprika 0.50, ugoroka 0.50, fejes-saláta 0.50 lej; kötésenként murek 1, petrezse-lyem 1.50, hagyma 2 lej; gyümölcs: alma 8 lej, körte 16, szilva 8, szőlő 18, barack 24 lej kg-ként.

Terményárak: Buza 450, árpa 300, rozs 320, zab 350, tengeri 330 q-ként. Szénában és takarmányban még nincs kialakult ár.

Allatárak: kgr-ként vágómarha 6—8 lej, növendékmarha 10, szopóborjú 15, sertés 14—16, hizottsertés 16—18 lej, hathetes malac 200—220 lej darabonként.

Nyersbőr-árak: marhabőr 20 és 22, növendékmarhabőr 28, szopóborjú 25, bivalybőr 16, szopóbőr 20 lej kgr-ként, lóbőr 120 lej darabonként.

Lisztárak: Kicsiben, 0-ás liszt 9, 4-es liszt 8, 5-ös liszt 7.50, 6-os liszt 6, rozsliszt 6.50, szitált kukoricaliszt 4.50 lej kgr-ként, korpa 210 lej q-ként, takarmányliszt 250 lej q-ként. Nagybán egy lejjel olcsóbb.

NAGYVÁRAD

Terményárak: Buza 400—420, rozs 280, árpa 180—200, tengeri 200—260, széná 80—90, lóherg 58—68, fiatal 52—63 fill. kg.

ALLATPIACOK KÜLFÖLDÖN:

Grácban a borjú- és a sertésvásár irányzata kezdetben élénk volt, később azonban ellanydult és az árak estek. Árak: borjú 8 1.10—1.35, huszterés 1.50—1.65, zsirterés; belföldi 1.45—1.55, külföldi 1.65 élőszulkykg-ként.

Kecskeméten kis felhajtás mellett a sertése-kért a következő árakat fizették: hizottsertés, reg 58—68, fiatal 52—63 fill. kg.

CSIKÁGO

NYITÁS

Buza: Julius 99 és egynegyed, szeptember 101 és egyketted, december 103 és egyketted, május 105 és ötnyelcad.

Kukorica: Juliusra nincs jegyzés, szeptember 68 és háromnegyed, december 71 és háromnegyed.

Zab: Juliusra nincs jegyzés, szeptember 45 és hétnyelcad, december 47.

Rozs: Juliusra nincs jegyzés, szeptember 74 és egynegyed, december 75 és háromnegyed.

ZÁRLAT

Buza erős irányzat: Julius 100.37, szeptember 102.37, október 103.11—103.25, május 106.37.

Kukorica erős irányzat: Julius 68, szeptember 69.87, december 72.75.

Zab erős irányzat: Julius 45.62, szeptember 46, december 43.37.

Rozs erős irányzat: Julius 74.50, szeptember 75.12, december 76.75.

WINNIPEG

NYITÁS

Buza: Julius 86 és egynegyed, október 88, december 89 és háromnegyed.

ZÁRLAT

Buza erős irányzat: Julius 87.37, október 89, december 90.25, május 94.37.

Árpa: Julius 49.75, október 50, december 50.75.

LIVERPOOL

ZÁRLAT

Buza erős irányzat: Julius 5.05 és háromnegyed, október 5.08 és egyketted, december 5.10 és hétnyelcad, március 6.00 és háromnegyed.

Kukorica erős irányzat: Augusztus 11.00, szeptember 11.00, október 11.01 és egyketted.

PEREG A BUZASZEM, MÁSNAK PEREG...

AZ UJSZENTANNAI KOLDUSOK, AKIK KISKIRÁLYOK LEHETNÉNEK

Hogy néznek ki faluhelyen a kormány intervenciós gabonavásárlásai?

Az ujszentannai hármassztrófa Község, melyet a földéhség megosztott levegőjétől

Csizmás nábobok, akiknek vagyonából hirmondó nem maradt

Háromfejű vezérkar dolgozik a hagyományos magyar-sváb béke megbontásán

Ujszentanna, augusztus 2.

Erdélyi szemnek szokatlan ez a vidék. Mások a falvak, a házak, más a beszéd-mód, a viselet és a gazdálkodás is más törvényekhez igazodik. Az Alföld „arany kalásszal ékes rónaságán” vagyunk és a mezők fölött láthatatlanul délibáb lebeg; szétfoszlik, majd ismét elötnik, aszerint, hogy a belföldi és a világpiacokról milyen hírek jutnak el ezekbe a komótosan szétterpeszkedő falvak, kis parasztházai-ha, melyeknek udvarán, a csinosan felépített buzaasztagok tövében vigan zakatol a cséplőgép. Új életet, vagy új csalódást jelentenek-e a zsákokba gazdagon ömlő buzaszemek? — ma még senki nem

tudja. A városokban nagyon megindultak a kormány intervenciós vásárlásai, de mi hasznát látja ennek a kistermelő, aki a hitelélet megbénulása következtében kénytelen volt zöld állapotában tudni kis termésén, természetesen az akkori piaci áron, mely azóta közel 30 százalékkal emelkedett.

Itt a helyszínen látja az ember, hogy a minisztériumok magas intézkedései néha akkor próbálnak segíteni a szegény népen, amikor már minden késő és a legjobb indulat is arra a patkóra emlékeztet, mely döglött ló patáját ékesíti. Természetesen nem akarunk általánosítani, ezen a vidéken azonban az állami vásárlásoknak

a legtöbb esetben néhány nagykereskedő látja hasznát, akik idejében gondoskodtak a maguk gabonakészletéről és akkor vették meg az új termést, amikor potomon juthattak hozzá. Mennyivel helyesebb és célravezetőbb lett volna, ha az állam a most piacra dobott százmilliókat kölcsön formájában juttatja el a termelőkhez a tavaszi munkálatok idején (amire elegendő és értékaló biztosítékot kaphatott volna) és nem engedi, hogy a hitelre szorult földműves lekezdősségét is eladja azért a párszáz lejért, aminek megszerzése ma a konverzió után valóságos hamleti alternatíva elé állítja a falvak népét.

Diszes külső, mely tragédiákat takar

Amit fönt elmondottunk, talán leginkább Ujszentanna községére illik rá. Külszínre gazdag községnek néz ki, a cserpes kőházak, terjedelmes udvarok és diszes kerítések jóllehet vallanak, kis utánjárassal azonban rájövünk, hogy az imponáló külsőségek mögött nagy tragédiák rejlenek, megdöbbentő csuszamlások és szakadékok tarkítják azt a fanyar entumot, amiből egykor Ujszentanna legendás gazdagsága nőtt ki.

Rövid egymásutánban három önálló bank és fiókinézet bukott meg, nagy kért kényszerbetegség ebben a községben, ahol a lakosság túlnyomó többsége betétes volt.

A jólét esztendeiben nagyarányú földvásárlások történtek, melyeknek utóhulámai a krízis inséges éveiben megingathatatlannak hitt családi vagyonokat söpörtek el. Egykori parasztmilliomosokkal, a község megyeszerzte ismert csizmás nábobaival találkoztam, akiknek csak családi házuk és pár hold földjük maradt meg a régi irigyelt gazdaságból. Az olvasónak, aki bankok, iparvállalatok és más városi jellegű vagyonok összeroppantásáról olvas nap-nap után, talán nem is keltek fel érdeklődését ezek az adatok. Viszont ismerni kell a földhöz kötött paraszt lelki berendezkedését, azt a kipuuszíthatatlan sóvárgást, amivel a termő rögöz ragaszkodik. Emberi szempontból ezek a falusi tragédiák messze fölülmulják a krízis más vagyoni katasztrófáit.

Tudni kell azt, hogy Ujszentanna községnek nincs közös legelője, nincs hová kihajtani az állatokat, mert az agrárreform idején a hatóságok minden ellenőrzése dacára a község mereven ragaszkodott ahhoz a kívánságához, hogy minden darabka földet föl kell osztani.

A következményeket mindannyian megélik, de inkább a szomszédos Komlós község legelőjére csapják ki az állatokat, amiért természetesen tekintélyes legeltetési bért fizetnek, semhogy a magánvagyonokból akár egy négyzetcentiméternyi földet is kiszakítanának.

VEZÉREK, AKIK A HATÁR-

BEN DOLGOZNAK

A lakosság zöme sváb nemzetiségű. Szorgalmas, takarékos nép, melynek vezető rétege ma is megtartotta kapcsolatait a magyarsággal. A szegényebbek, a vágyonilag kevésbé függetlenek körében tüzzel-vassal folyik a sváb nemzeti propaganda, különösen azóta, amióta a hitleri hullám erre a vidékre is árcsapott. Ennek a szélsőséges mozgalomnak háttér-

ből dolgozó vezetői: Neurohr gyógyszerész, dr. Kori ügyvéd és Hettmann Márton a községi jegyző, akik ezelőtt mintegy négy évvel körülbelül egyidőben telepedtek le a községben.

Azóta csendes bojkott indult meg az ujszentannai magyar iparosok ellen, a minek súlyosabb következményei csak azért nem lehettek, mivel a sváb lakosság túlnyomó része undorral fordult el a liliputi községi autarkia nemzeti alappon való megteremtését szorgalmazó apostoloktól.

Viszont a magas egyházi körök is közre- vetve a kezére játszanak ennek az elvakult propagandának. Karl József, a plebános vasárnaponként revízióellenes be-

szédekkel csiszolja és fejleszt a szónoki képességeit, ami természetesen az ő dolga, jóllehet egy papnak más kötelességei is vannak, mint politikai beszédek tartani. Nem is azt kifogásoljuk, hogy Karl plebános e nagy világpolitikai problémát illetően milyen álláspontra helyezkedik és milyen álláspontra helyezkednek az aradmegyei svábok, de a beszédeknek magyarellenes kicsengései is vannak, holott a községben elég szépszámú katolikus magyar gyülekezet él és a papnak — gondoljuk — ilyen körülmények között nem az uszítás első és legfontosabb kötelessége, hanem a nemzeti különbségeket nem ismerő egyház báránykainak lelki ápolása.

„Nem magyar, nem sváb, de katolikus püspököt akarunk!”

Az ujszentannai magyar katolikusok már ösödök óta külön stólat alkotnak. Mig pár évvel ezelőtt úgy volt, hogy egyik héten magyar, a másikon németnyelvű istentiszteletet tartottak a nagytemplomban.

Felsőbb intézkedésre ez a helyzet meg- szűnt. A magyar katolikusok ma már havonta csak egyszer, a német istentisztelet után, hallgathatják Istent igéjét anyanyelvükön.

Ezek az állapotok, természetesen, nagy visszahatást váltottak ki Ujszentanna magyar katolikusai közül. Főként Pacha püspökhöz, hogy önálló egyházat szeretnének alapítani, tekintve, hogy a törvény is módot nyújt erre. A püspök a plebánostól kért információkat. Hogy Karl milyen jelentést küldött Temesvárra, nem lehet tudni.

Tény az, hogy a püspökség, — megjegyzendő, Karl plebános Pacha püspök osztálytársa volt — megtagadta az új egyházközösség megalakulásához szükséges felsőbb engedélyt.

— Nem tudom mit tartalmazott a plebános jelentése — mondja a magyar katolikusok egyik vezető embere, — állítólag közölte a püspökséggel, hogy Ujszentannán mindössze 5—6 katolikus magyar család él. Mindenesetre érthetetlenül állunk a felső döntéssel szemben. Mi nem kívánjuk püspök urunktól, hogy ezen a vidéken magyarosító tevékenységet fejtsen ki.

viszont az ellen tiltakoznunk kell, hogy

politikai szíveségeket teljesítsen. az egyház, melybe mi is tartozunk. Nem magyar és nem sváb, hanem katolikus püspököt akarunk látni Pacha Ágoston személyében, akinek egyformán kedves a sváb és a magyar hite.

Mindezek tetejébe még az is megtörtént, hogy a plebános mellé birodalmi német káplánt küldtek ki, aki nem ismer- vén a nyelvet, a magyar hivel kapcsolatos legegyszerűbb egyházi teendőket sem tudta elvégezni. Függetlenül azonban ettől az esettől az egyházmegyében nagy előszeretettel küldik ki a magyar papokat sváb vidékre német szót tanulni, a német papok magyar nyelvtudásával azonban senki sem törődik. Kimondjuk kereken: gyarmati állapotok vannak itten, melyekből — ha idejében orvoslás nem érkezik — az ujszentannainál nagyobb és súlyosabb konfliktusok robbanhatnak ki.

Az egészben az az egyetlen megnyugtató jelenség, hogy ezek a torzalkodások a felszínen játszódnak le, nem népi ellentétekről van itt szó, hanem a legtöbb esetben családi érdekekről és egyéni érvényesülésről. A magyar és a sváb nép ma is békésen megfér egymás mellett. Együtt szenved és együtt reménykedik a jobb időben, mely egyre késik... Együtt fogják az ekaszarvát és viselik a maguk koldus sorsát ezen a gazdag istenáldotta földön. Koldusok, akik kiskirályok lehetnének.

Kakassy Endre

DOORNBAN, Vilmos császárnál

Vilmos, a számozott, interjút adott a „Daily Herald”-nak. A nyilatkozatért nem vállalta személyesen a felelősséget, hanem a régi szokás szerint mint „a császár legszűkebb környezetének személyisége” jelent meg a közönség előtt.

— Hiszi a császár, hogy a német nép vissza fogja hívni? — kérdezte az újságíró.

— Az sokkal előbb megtörténhetik, mint Ön gyanítja! — hangzott a felelet.

Mire alapította a néhai uralkodó ezt a reményt? Hiszen köztudomású az, hogy Hitler és Vilmos között semmiféle kapcsolat sincs, sőt gyűlölködő ellentét választja el őket egymástól. A visszavonás különösen azóta éles, mióta Hitler, néhány hónappal ezelőtt, nem engedélyezte a császári hadsereg volt tisztjeinek Vilmos születésnapja alkalmából összehívott ünnepségét.

— Ezt nem felejtjük el! — mondotta a Daily Heraldnak a „legsűkebb környezet”.

Ismeretes, hogy ifjabb Vilmos, a magas és jelentékeny korlátolt trónörökös Hitler vizein evez. A tiszti gyűlés beiktatása után az öregebb Vilmos maga elé rendelte az ifjabbat, akit a náci-irányvonal elhagyására akart rábírni. Az ifjabb azonban, aki minden tétjét arra tette fel, hogy Hitler, Hindenburg halála után, őt ülteti be az elnöki székbe — amely pillanat alatt trónszékké változtatható — ellenszegült. Ime, mit mond a „legsűkebb környezet”:

— Atya és fii között a császári ház legtragikusabb találkozója játszódott le, mert elkeseredett ellenségeként állottak egymással szemben.

Mire alapította hát Vilmos vak reményeit? A „környezet” megmondotta:

— Értésüléseink szerint a tisztikar és a nemesség urrá lesz Hitleren. A hadsereg készen áll arra, hogy kihirdesse az ostromállapotot és a katonai diktatúrát. Megszűnnek a barbár üldözések. Németország visszatérne a Népszövetségbe. E nagy engedmények fejében a hű tisztikar kicsikarná Angliát és Franciaországot beleegyezését a Hohenzollernnek visszahívásához.

Kétséges lehet-e, hogy a doorni számozott tisztában volt azzal, mi készül az éji homályban? A részletekben tévedhetett. Hitler, ami a személyét illeti, még hatalmon van. Árnýékhatálon. Az ur a hadsereg. A tiszték, akiknek gyűlését beiktatták. Lehet, hogy holnap már a viszály is tény lesz.

Doorn benne volt a játékokban. Sőt az sem lehetetlen, hogy a hollandiai falucska tologatta a kulisszákat.

Jean Marze, a kitűnő francia publicista is járt Doornba. Kellemes keret. Fenyvesek, kertek, virágok, színes házak, a költői Németalföld.

A kastély csendes, csupán az egyik oldalszárnyon van némi mozgolódás. A trónörökösnek és öccsének, August főhercegnek lakosztályait készítik elő. Lehet, hogy megjönnek. Szerepük kétes volt, esetleg távoznuk kell Németországból.

Egy holland paraszt csendes gunnyal jegyzi meg:

— Ha a dolgok rosszul mennek odaát, a hercegek sohasem haboznak átlépni határunkat... Ez már családi betegség nálunk!

Tehát a kastély csendes. De ez nem jelent semmit. A nyugalmas vizek a legveszélyesebbek éppen. A kastély álmodik. Diadalmas császári álmot lát.

Az uton idős hölgy közeleg két fiatal lánnyal. Hermina „császárné”. Visszatérni mennek a faluba. A parasztnak levelet kaplappal hajbókolnak előttük, kedvesen mosolyognak vissza.

Ki gondolná ezekről a vidéki dámákról, hogy az együttes, amelybe tartoznak, a földkerekség legnyugtalanítóbb, legbaljósabb családja?

A császár maga elzárkózik szobáiba. Persze, telve van feszült, lázongó figyelemmel. Az öreg Grancy bárót, udvari marsallát leküldötte Németországba. — Gyors egymásutánban érkeznek a friss hírek. Rettenetes. Vilmos olvas és kalkulál. Mások nem ilyen visszavonult, vasárnaponként még a mezőkre is kísértél. Ilyenkor Doorn telve van német kirándulókkal. A császár rejtekről figyeli őket s ha elég tekintélyes számban vannak, pillanatra megjelenik. Ugy sétál el, hogy láthassák. Ez reprezentáció és propaganda nála. Ha kevesen vannak, elvonja a száját és megvetőleg visszahúzódik. Nem ripacs, csak táblás ház előtt játszik.

Tizenöt tagból áll Vilmos udvartartása. Ez a tizenöt avitt butordarab szentül

KÉMÉNYRAZZIA

volt Kolozsvárt és megállapították, hogy a kéményseprők nagyrésze hanyagul seper, mire „nagytakarítást” rendeztek közöttük

Kolozsvár, augusztus 2

Kéményrazziát rendeztek Kolozsvárt és megállapították, hogy

a tizenkét kéményseprő körzetből nyolc olyan hanyagsággal teljesíti kötelességét, hogy ezekben a városrészekben alaposan megnövekedett a tüzveszély.

A kolozsvári elsőfokú iparhatóság a tüzoltókkal és a mérnöki hivatallal karöltve végezte a vizsgálatot és most készült el a jelentés. Negyvennyolc különböző utcában hatvan-nyolc házat vizsgáltak felül. Az épületek között egyszerű lakoházak, bérházak és gyárépü-

letek is voltak. Megállapították, hogy a kolozsvári kéményseprők egy részének hibájából példátlanul elhanyagolt állapotban vannak a kémények. A bizottság a vizsgálat során mindössze négy körzetben talált rendet.

Dr. Anca Jusztin iparfelügyelő nyomban meg is büntette azokat a kéményseprő-mestereket, akikre a hanyagság rábizonyult: egyik kéményseprő iparjogát hat hónapra felfüggesztették, egyet ezer lej és három 500 lej pénzbüntetésre ítélték. Hárman viszont igazolták, hogy nem követtek el mulasztást.

A bizottság javaslatára valószínűleg rendszeresítik Kolozsvárt a kéményrazziákat.

Merénylőnek nézték és véresre verték az athéni belga követet

Athén, augusztus 2.

Csaldarisz görög miniszterelnök ma reggel külföldre utazott és bucsuztatására megjelent az állomáson a diplomáciai testület is. Az állomásra igyekezett gyalog Nemrich Leon belga követ is, akit a detektívek feltartóztattak. Nemrich hiába erősködött, hogy belga követ és a miniszterelnök bucsuztatására siet, a detektívek nem hittek neki és amikor erősködött,

azzal gyanúsították, hogy merényletet akar

elkövetni a miniszterelnök ellen és véresre verték,

ugyhogy elvesztette az eszméletét.

Az eszméletlenül fekvő követ zsebeit átvizsgálták s ekkor jöttek rá, hogy igazat mondott.

A belga követ súlyos sérelméért a görög kormány minden elégtételt megígért és az olasz követ közbelépésére sikerült elkerülni a diplomáciai bonyodalmat.

Számolni nem, csak komiszkodni tud a marosludasi adóvégrehajtó

Azoknál is egyre-másra foglalt, akiknek semmi adóirányozása nincs — Tordán megvert egy ur-asszonyt, most Marosludason vitézkedik

Marosludas, augusztus 2.

Azzal a váddal is gyakran illetnek minket, kisebbségeket, hogy nem viseltetünk a kellő tisztelettel a román köztisztviselők iránt, nem becsüljük őket ugyanugy, mint a régi hivatalkokat. Akár a legtöbb általánosítás, ez a vád sem állja meg maradványát, mert a helyét, de ha valamelyest mégis indokolt, úgy ennek sem mi vagyunk az okai. Tisztviselője változtatja.

Ugyan, hogyan lehessen tekintélye például egy olyan adóvégrehajtónak, aki számolni sem tud rendesen, ezzel szemben azonban valóságos garázdálkodó és komiszkodó az adófizető polgárokkal. A köztisztviselőknél ebbe a válfajába tartozik Oanes marosludasi végrehajtó, aki botrányt botrányra halmoz, ahelyett, hogy szerényen meghúzná magát és tanulna egy kicsit, pótolná azt, ami hiányzik a tisztségéhez, hivatásához.

Nemrégiben Tordán egy társával együtt véresre vert egy idősebb urasszonyt. A megindított vizsgálat után „büntetésből” szülőfalujába, Marosludásra helyezték át, ahol persze jól ismerik a nevét, hiszen pár évvel ezelőtt is itt működött már — innokként a járásbírósnál. Ezt az állását el kellett hagynia, mert — a mint hivatalosan megállapítást nyert — következetesen lenyalta a beadványokról a bélyegeket.

Most aztán tulbuzgólkodással és basáskodással igyekszik elhomályosítani közelebbi és távolabbi múltjának foltjait. Felelőtlenül és gyűlöletes módon zaklatja az adófizető közönséget.

A napokban köszönés nélkül beállított az egyik bodegába s pökhendi és terrorisztikus hangon 4 ezer lej adótartozás azzal a lefizetéssel követelte. A tulajdonos hangoztata, hogy neki nincs adótartozása s következőképpen nem is hajlandó fizetni. Oanes adóvégrehajtó erre sarkonfordult, eltávozott, majd rövid idő elteltével visszatért s ezúttal már csak 600 lejt

hiszi s reméli azt, hogy a „császár” még vissza fog térni. A tizenöt közül egyik hajlandó is néhány szót nyilatkozni:

— Öfelsége nem akar polgárháborúban részt venni. Azt akarja, hogy alattvalói sürgessék visszatérését. Hogy nyilatkozzon. Visszaszökösekről nem álmodik.

Persze, ezek csak szavak. A holland kormány is tudja ezt. Eppen ezért állandó őrség vigyáz a kastély kapuja előtt

s Vilmos a kerítésen kívül egyetlen lépést sem tehet egyedül. Két rendőrtiszt kíséri elváhatatlan árnyékként. Ha autózik, egy tiszt a sofőr mellé ül.

— Öfelsége nem fogadhatja önt! — mondják az újságíróknak.

Igy szerencsének kell számítani azt is, hogy legalább láthatja az ember. Vilmos pillanatra elhagyja a termekét s kísértél a kert rózsái közé. Aggtyánna örege-dett a híres villásbajusza, amelyre egy-

Sztrájkolnak a kolozsvári Iris porcellángyár munkásai

Kolozsvár, augusztus 2

Az Iris porcellángyár negyvenhat munkása szerdán reggel letette a munkát.

A gyár, amely az utóbbi időben csökkent létszámmal dolgozott, a napokban husz százalékos bércsökkentést akart végrehajtani. A tárgyalások a munkaiügyi felügyelőség elé jutottak. A meg egyezés hosszas tárgyalások után sem sikerült, mire a munkaiügyi felügyelő szabadkezet adott a munkásoknak, akik a munkabeszüntetés mellett döntöttek.

Segnyabb

A BERLINI NÉPTÖRVÉNYSZÉK,

amelyet a politikai bűncselekmények letárgyalására állítottak fel, ma hozta meg első ítéletét. A néptörvényszék Pirnhages István 26 éves munkást kommunista agitációért 2 évre, Theiss Jánost ugyancsak kommunista felmele-ért 1 és háromnegyed évi börtönrre ítélte.

Utána a néptörvényszék három tanácsa megkezdte a Róhm-féle lázadás vádlottjai büntetésének tárgyalását.

KEJGYILKOSSÁG DEBRECENBEN

Debrecen közelében a vasuti sínek mellett megtalálták Tóth Etelka 17 éves leány fej nélküli holttestét. A vizsgálat megállapította, hogy a leány kegyilkosságnak esett áldozatául és gyilkosa odakötözte a vasuti sínekhez a fejét s úgy vágta le a rajta keresztül robogó vonat.

AZ OSZTRÁK HATÁRZART,

amelyet Németország nemrég szüntett meg, ismét életbe lépett. A rendelkezés a német kormány nem fűzött semmiféle indokolást.

RENDŐRSÉGI FELÜGYELET ALÁ HELYEZTEK KÉT VOLT MINISZTER BULGÁRIÁBAN

Dicsev és Dimov volt agrárpartí minisztereket a kormány rendeletére rendőrségi felügyelet alá helyezték. A két volt miniszter azért került felügyelet alá, mert azzal gyanúsították őket, hogy összeköttetésben állanak a macedón komitéval.

A BÉCSI STATÁRIÁLIS BÍRÓSÁG

20 puccsvezér ügyét tárgyalja holnap. Közöttük van Hendi Ferenc fakeskedő, aki Grnagyi egyenruhában vezette a szerdai felkelésnél a nemzetiszocialistákat. A vizsgálat megállapította, hogy Hendi fátalépén volt a nemzetiszocialisták fegyverraktára.

HINDENBURG ÁLLAPOTA VALTOZATLAN

A szerdán délből kiadott orvosi jelentés szerint Hindenburg elnök állapota változatlan. Az elnök halála után állítólag minisztertanácsai rendelettel megváltoztatták az alkotmány rendelkezését, amely szerint az új elnökválasztásig a legfőbb törvényszék elnöke tölti be a bírói elnöki tisztséget és Hitlerre ruházzák át az elnök hatáskörét.

A BUKARESTI TŐZSDE ÁRFOLYAMA:

Adóbnok 36 háromnegyed, Banca Naționala 5300—5200, Resica 426—430, Mica 1275—1280, Credit Minier 265—267, Stabilizációs kölcsön 40 és fél—41, Kiszájtítási kötvény 40 és fél—40 háromnegyed, Banca Românească 250—270, Banca de Credit 210—220, Romcomit 250—275, Comro 200—210, Albina 130—150.

Magán clearing irányárfolyamok: francia frank 9.50—9.60, font 690—700, dollár —, svájci frank 46, марка 54—56, pengő 29, csehszkrona 5.70—5.75, zloty 27.

Gabonapiac: buza 80 literes 50.000 ab Bukarest, 75-ös keverék 44.000 ab Bukarest, 72-es idegen keverék 38.000, árpa 59—60 kilogramos 20.500 ab állomás, takarmányborsó 26.000 ab állomás, zab régi 34.000 ab Bukarest, zab új 30.000 ab Bukarest, 42-es zab bányai állomásról 23.500, tengeri 25.000 ab Bukarest, 24.250 ab állomás.

kor az egész világot fel akarta tüzni (s kicsi híján fel is tüzte), megöszült, lekönyult.

Lassan, elgondolkozva sétál a virágok között s magában nevet.

Igaz van, nevethet.

A kastély mellett gyermekek háborút játszanak. A császár megáll és feszülten nézi a csatákat.

Magában nevet. De ha így mennek a dolgok, nem sokára hangosan kacagni fog

Iskolák Egyesületek

A csiki katolikusok harca az elvitt tanítóképzőért

Csikszereda augusztus 2

Három évvel ezelőtt úgy határozott a gyulafehérvári római katolikus főtanhatóság, hogy a csikszeredai római katolikus tanítóképzőt Kézdivásárhelyre viszi.

Csikmegye egész társadalma mindent elkövetett a határozat megváltoztatására és kérte az ősrégi és a csiki székelység közadományaitól létesített intézmény ottmarasztását, de eredménytelenül. Kimondták és vissza nem vonták a

végző szót: el kell költöztetni a tanítóképzőt, amely azóta kóborló utra indult. Ez a helyes kifejezés, mert alig mult el három esztendő, máris szállásváltoztatásról érkezik hír.

Egészen megbízható és komoly forrásból szerzett értesüléseink szerint a volt csiksomlyói, később csikszeredai, majd kézdivásárhelyi tanítóképzőt az új tan. évre Marosvásárhelyre viszik.

Amikor Csikszeredáról, általános felháborodás közben megmozdították az intézményt, a legsúlyosabb indoka az volt a főtanhatóságnak, hogy nincs helye az intézménynek. Kézdivásárhelyen viresen áll egy hatalmas épület s azt be kell nepesíteni. Meg is történt. Most, — amint halljuk — azzal érvelnek, hogy a kézdivásárhelyi épületek nem felelnek meg, tehát Marosvásárhelyre viszik az intézményt.

Mig Csikszeredáról Kézdivásárhelyre került az iskola, utközben nem csekély számú növendékot hullatott el. A csikmegyei szegénysorsú székely szülők már nem bírták az ottani költségeket. Fiaik otthon maradtak. Néptelenedett az m-

tézet. Most az újabb hurcolkodással kapcsolatosan ismét csak szaporodni fognak a költségek. Ezt még úgy sem fogják bírni a katolikus Csikmegye székelyei. Újabb tanulómegek maradnak el onnan.

Igy sorvad, enyészik és kóborol az a virágzó tanítóképző, melyet multja, jelene és jövője egyaránt Csikmegyéhez kötött. Ahhoz a megyéhez, mely a római katolikus tanítók és kántoroknak 70, sőt több százalékát adta.

A csikszeredai római katolikus főgimnázium impozáns épületében könnyűszerrel megférne a tanítóképző.

Elsősorban dr. Gyárfás Elemér csikmegyei szenátornak hívjuk fel újból a figyelmét a tanítóképző vándorutjára. Kötelessége közbelépni és mindent elkövetni azért, hogy az intézmény — ha mar ismét „költözködéssről” van szó — visszakerüljön Csikba.

Azután Balázs András prelátest és dr. Boga Alajos főtanfelügyelőt kéri rajtunk keresztül Csikmegye lakossága, hogy segítsék vissza rendeltetési helyére a tanítóképzőt, mely indokolatlan elköltöztet-

Bazalt-, vagy andesit-bányát

kitermelés céljaira keresek megvételre vagy bérletre. Ajánlatokat Inginer Stoinescu, București, Strada Episcopiei 5.

tése következtében egyre jobban és jobban sorvad.

Csik minden lakójának fáj az intézmény elvitele. Kétségbeesetten nézi a sorsát. Ez érthető, hisz az ő gyermekük. Ők hozták életre, növelték nagyra és áldandóan dédelgették.

Nagy és komoly kötelességet teljesítenek az illetékesek, ha megfontolást aláveszik a kérdést.

(f. gy.)

SPORT

Két fáradt csapat játszott...

ACFR—Glória CFR 5:3 (2:0)

Brassó, augusztus 2

Fáradt csapatok játéka. Mindkét csapat még magán viselte a vasárnapi mérkőzések fátárgának nyomait.

A Glória kezdő a játékot, de már az első percekben kidomborodik a brassóiak fölénye. A Glória veszélyes lefutásokkal kísérletezik. Különösen Varjasi hosszú labdáival dobja csatársorát támadásba. A 21. percben Vajdához kerül a labda, aki hálóbá juttatja 1:0. Továbbra is brassói fölény és a 33. percben szép támadás után Székely gólt rug 2:0. Glória támadással ér véget a félidő.

A második félidőben fordul a kocka, a vendégek uralkodnak a terepen. Állandó fölényrel a brassóiak kapuja előtt tanyáznak, de csatársoruk eredménytelen. A 7. percben Hechtet fautolták a 16-on belül és a bíró 11-est ítél, amit Székely betesz 3:0. A 18. percben Vajda lefut, átad Székelynek, aki a labdát a kifutó kapus mellett üres kapuba helyezi 4:0. Most erős támadásba kezd a Glória CFR. Két perc alatt két gól esik! Dobra a 26. percben szépen az alsó sarokba helyez 4:1. Egy perc múlva Fodor eredményes 4:2. A 30. percben a brassóiak szép kombinációját után Hecht a kifutó kapuson átemeli a labdát és üres kapuba helyezi 5:2. Most néhány brassói támadás Székely, majd Berta lövést fogja Halga kapus. Már sötétedik, alig látni a labdát. A 34. percben Jena szép labdája eredményes 5:3. A brassóiak bár eredményesebbek, mégsem volt olyan tetszetős a játékuk, mint a vendégsapáté. A Glória csatárainak szép összjátéka tetszett, kapu előtt azonban határozatlanok. Kitérő volt a vendégsapát védelmében Varjasi, a halvesorban Faur és Dobra, elől Barbu és Fodor. A brassóiak közül jó napja volt Székelynek, Gecse, Márton és Schromm kitűnőek voltak.

Glória CFR: Halga — Varjasi, Volentir — Dobra, Faur, Pecican — Igna, Tudor, Barbu I., Fodor, Mercea.

ACFR: Schromm — Márton, Kuska — Bozocica, Gecse, Tampa — Székely, Vajda, Ströck III., Hecht, Berta.

NEM BIRTA TOVÁBB A MEGHURCOLTATÁST

Mercet, Svájce legjobb bíróját. Bejelentette a svájci szövetségnek, hogy többé nem vezet meccset, mert a lapok élesen támadták a világbajnokságon levezetett mérkőzései miatt, pártossággal és erőltetéssel vádolva.

Aranyéremes hullott Spanyolországban a világbajnokságon szereplő válogatott tagjai. Különösen Nogues kapussal voltak megelégedve a spanyolok. Nogues fényesen helyettesítette Zamorrát a második olasz-spanyol mérkőzésen. Olyan jól védett, hogy — egy letársát, Zamorrát eladólístára tették!...

SZASZREGEN

Universitatea—Szászrege kombinált 4:0 (2:0).

Atlétika

„PIHENTEK” AZ AMERIKAI ATLÉTÁK

a Svédországi Suarahaamar városában rendezett versenyen. Dane 11 mp-t futott 100 m-en, 400 m-en 51.3 mp-el győzött Eastman. A legjobb eredmény Torrance 16.25 m-es súlydobása. 2 óra 34 perc 42 mp. szénázás idővel nyerte Palmol a svéd maraton bajnokságot.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Nemeczkzy, a kitűnő brassói távfutó, a Marathon-bajnokság második helyezettje az eredményhirdetéssel ellentétben nem az IAR, hanem a BMTE futója. A szorgalmas brassói munkáscsapat értékes helyezést szerzett Nemeczkzy révén.

Tenisz

Anglia megvédte a Davis „Kupát”

Anglia—USA 4:1

Wimbledon, augusztus 2

A Davis Cup idei küzdelmei befejeződtek. Anglia a tavalyi győztes fölényes biztonsággal védte meg Davis Cup elsőségét. Mind a négy egyest megnyerte és csak a párost veszítette el. Az utolsó napon:

Perry Anglia—Shields USA 6:4, 4:6, 6:2, 15:13 (!)

Austin Anglia—Wood USA 6:4, 4:6, 6:2,

Sepsiszentgyörgy—Kézdivásárhely 6:5. Kézdivásárhelyen lejátszott városközi teniszmérkőzés, amely négy férfi, két női párosból, két férfi párosból, két vegyes párosból és egy női páros szimból állott. Különösen a férfiegyes számokban volt szép és élvezetes küzdelem, Schuszték (Sepsiszentgyörgy) a kézdivásárhelyi csoportban szereplő, a kiváló kolozsvári Balást győzte le 4:6, 6:3, 7:5 és Neumann (Sepsiszentgyörgy) Gábort, Kézdivásárhely bajnokát győzte le 6:4, 6:2 arányban. A női számokban csaknem mind a kézdivásárhelyi teniszezők győztek.

Cantacuzino herceg teljesen felépült lengyelországi repülőszerecsenlenségénél szerzett sebeitől. Már repült új géppel, sőt a tenisztréninget is megkezdte.

A gyümölcs és zöldségfélék értékesítése, eltarítása és konzerválása

Irtá:

BUCHTA VIKTOR

— 74 ábrával, 264 oldal —

Ára 120 lej.

Sajt és vaj gyártás

Irtá:

ÉLTETO JÓZSEF

30 ábrával. — Ára 120 lej.

Kaphatók a

Brassói Lapok Könyvostályában,
Brassó, Kapu utca 56—58 az udvarban.

A NŐI TESTKULTURA ÚJ UTJAI

Irtá: Dr. Madzsarné Jászi Alice

A ritmikus torna, a művészi mozgás és a modern testkultura módszerei Számos tornagyakorlat leirással és 150 magyarázó képpel.

A 224 oldalas könyv ára 150 lej.

Vidékre portó 10. — lej. utánvét mellett
20. — lej. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvostályánál

Uzsás

Cartonet a francia mellúszó világrekorder saját bőrén tapasztalhatja a francia úszószövetség kirendelt szigorát. Hiányzott egyik válogatványról, amiért egy évre letiltották. A magdeburgi Európa-bajnokságokon sem vehet részt. A fegyelmetartás példája!

Olimpia

Egyetlen német olimpiai jelölt sem maradhat munkanélkül — mondotta a „birodalmi sportbiztos”. Nem akarják ugyanis, hogy a megélhetési gondok az olimpiai jelöltek nyugodt készülődését zavarja.

A sipnélküli orgona

Hosszu évekig tartó munka után Stelzhammer bécsi zongorakészítő megalkotta a technikai csodát: a sipnélküli orgonát. Aki rádióban hallott orgonaszót, ismeri azokat az eddig kiküszöbölhetetlen gyengeségeket, amelyek a királyi hangszerek termet betöltő bugázásánál a közvetítést lehetlenné tették. A Stelzhammer-féle „Magnetron” ebből a szempontból már örömdetes fordulatot jelent, mert jelentősege éppen a rádióval kapcsolatos. A rádióközvetítést ugyanis egyenesen az orgonától a mikrofon kiküszöbölésével teszi lehetővé.

A hangszer külső formájában alig különbözik a régebbi orgona két manuális és pedálos játékasztalától. Az egésznek a lényege a hangnak az elektromosság segítségével való előállításán épül fel. Hangrezgéseket keltő váltakozóáramot vezetnek a klaviatura billentyűin keresztül, mely a pedállal szabályozható. A hangrezgést keltő áram erősíthető és

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Tümpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Sepsiszentgyörgyön keresetek szoba, konyhas ház megvételre. Ajánlatokat pontos leirással és ármegjelöléssel „Nyugdíjas” jelleg alatt a brassói kiadóba. 13709

Eladó

egy MAV 1070 mm-es golyóscsapágyas 1928. évi cséplőgép

Hanomag-tractoral és háromvasu ekével, továbbá egy 6-os Hoffherr pózscéplőkészlet üzemképes állapotban. Mindkét garnitúra megtekinthető Dombi Domokos urnál, Targu-Săucene (jud. Treișcauna) Közlekedési felvilágosítást ad a tulajdonos.

„Industria-Economia” Kereskedelmi és Igazgató. Timișoara, Strada Brătianu 3.

Baraolt erdőbirtokossága a

Jatod havasában levő mintegy 1000 ö, 1 méter 20 cm. hosszú tűkktűzifa eladására nyit árverezést hirdet. A málnási földállomástól mintegy 4—5 km. re van. Árverezés határideje 1934. augusztus 5-én délelőtt 11 óra Baraolton, a birtokosság elyiségében. Árverezési feltételek a birtokosság helyiségében és a fa a helyszínen megtekinthető. Kiküldési ár ölenként 250 lej és az összeg 10 százaléka készpénzben előre leteendő bántépénzképpen. Baraolt erdőbirtokosság elnöksége. 13781

Hoffherr herefejtők raktáron. Legolcsóbban beszerezhetők, Rosenbaum Pál, Reghin. 13646

BIRI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára kötve 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvostályától.

Házasság

Házasságot kívánok közzé tenni. Előjegyzéseimben állandóan van orvos ügyvéd, mérnök, földmérnök, kereskedő, és nagyiparos. Minden koru vagyoni állapot és vagyonos állag, több millió készpénz és ingatlant hozományként. Denőülérek minden szakmába Bizony 15 éve fennálló házasságközvetítő. Timișoara Berthelot 4.

Vidéken saját malmom és birtokom van. Vagyonom hatalmas, több millió lei érték. 27 éves disztinyvált s a huszadik század embere vagyok. Házamban serény munka az egyedüli szórakozásom és szenvedélyem, mért is nincsen alkalmam megfelelő ismeretségre szert tenni. Szeretnék megismerkedni és nem pénz, hanem tisztességes házias nő keresek élettársul. Teljes feladói elvált levetel „Keresztény” jellegre a kiadóhívatalba kérem.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R.-T. Brașov.